

Upravništvo: Ljubljana, Knaflejeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.— Uredništvo: Ljubljana, Knaflejeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica šte. 1. Telefon št. 65.

Nova japonska ofenziva

Uspešna zasedba Mandžuriji ni zadovoljila ne japonskih ambicij, ne načrtov japonskega imperializma. Prežeta z ekstremnim nacionalizmom in neke vrste verskim prepričanjem o velikem poslanstvu japonskega naroda, ki da je poklican zediniti rumeno plemo in utrditi njegovo oblast na vzhodni zemljepisni polobli, je Japonska smatrala osvoboditev Mandžurije vedno le za prvo stopnjo svojega prodiranja. Njena »kvantunska armada«, kakor se imenuje japonska mandžurska vojska, se je nahajala ves čas v pripravljenosti kot silen udarni stroj, ki čaka le ugodne prilike, da znova stopi v pogon.

Pri nemirnem stanju, ki vedno vlada v vojni conah, take prilike ni bilo težko dobiti. Res so kmalu imeli v Tokiu vse polno povodov za ponoven nastop proti Kitajski. Najprej nerazjasnen umor dveh novinarjev tajne japonske službe v Tientsinu. Zatem pritožbe zaradi protipravnega izkoriščanja nekega premogokopa na zasedenem kitajskem ozemlju. Dalje očitke, da so kitajske oblasti prijele in sodile več korejskih tihotapcev, ne da bi bile v to upravičene. Poleg teh dnevnih neprikljivosti so se začeli pojavljati tudi drugi, stvarnejši očitki. Kitajska je vedno rada gledala doma protijaponsko gonjo, navzlic nasprotni obvezi mandžurskega premirja; podpirala je »bandite«, ki stalno vznemirjajo mandžursko ozemlje, vzdrževala čete v demilitariziranem pasu ter celo odbila japonsko ponudbo za uvedbo redne telefonske in zračne zveze med obema državama.

Da bi temu stanju napravili konec, so Japonski generali v Mandžuriji zahtevali od kitajske vlade: da takoj odstavi guvernerja severne kitajske province Čili kot glavnega krivca obmejnih sporov, da izprazni severno pokrajino Hopej in umakne svojo vojsko proti jugu, da zaradi protijaponskega delovanja razpusti v severni Kitajski vse nacionalistične organizacije. Japonske zahteve so prišle nekam iznenada, saj se je ravno kar zunanji ministri Hirota pogajal z Nankingom za izboljšanje odnosov med obema državama; v dejstvu, da sta obe vladi povišali svoji poslaništvi v veleposlaništvi, je bilo videti celo dokaz obojestranske dobre volje. Toda v Tokiu se zunanja politika ne dela v zunanjem uradu, marveč v vojnem ministrstvu in Hirota je moral napraviti prijazen obraz k samovoljnemu nastopu generalov in dati njihovem delu svoj pristanek.

Podoba je, kakor bi na Kitajskem izgubili po nesrečni mandžurski vojni vsak pogum napram bojevitemu osvajaču. To je tudi razumljivo, saj bi žrtve novega odpora ne prinesle nobene koristi. Od zapada jim ni pričakovati pomoči, Društvo narodov je že v primeru Mandžurije popolnoma odpovedalo, da bi se pa Kitajska mogla za lastnimi silami postaviti japonskim armadam pro robu, na to ni niti misliti. Zato so v Nankingu uklopi tihini: guverner Čilija je bil odpoklican, provinca Hopej je bila izpraznjena, nacionalistična organizacija na severu razpuščena. Japonska vojska se pripravljala, da zasede izpraznjene kraje, s čimer izgublja Kitajska znova velik del svojega ozemlja. Peking, nekdanja prestolnica nebeskega sina, prihaja pod japonsko oblast in poslednji cesar starodavne dinastije Mandžui, ki so ga kot mladega dečka podložniki izgnali, se pripravljala, da zopet zasede, sedaj s pomočjo tujih banovetov in v tujem imenu, prestol svojih prednikov.

Brez odpora, brez krika in vika in mnogo lažje, kakor je kazalo, reže danes Japonska meso od kitajskega telesa. Tudi Sunjatsenova revolucija, ki je leta 1907. hotela preroditi kitajsko cesarstvo, se je izkazala za prav tako sterilno kot prejšnji režim. Imela je v programu nacionalni, politični in socialni prepod kitajskega naroda, privedla pa je državo v stanje, ki je postajalo vedno slabše. Z njo je zašla Kitajska v krvavi ples »generalov«, ki ni končal niti tedaj, ko so japonske armade že udarjale ob severna vrata. Pri tem pa je neprestano vrela na dnu med ogromnimi kmečkimi masami, ki tvorijo veliko večino kitajskega naroda. Nobena reforma in noben polovičarski ukrep nista mogla pomiriti teh množic, ki umirajo lakote in se danes bore z vladnimi četami proti »vstašem«, jutri pa »z rečo vojsko« proti večerajšnjemu gospodarju, vselej pač z onim, ki jim trenutno nudi kruha in možnost življenja.

Tako je Kitajska v večini notranji borbi vseh proti vsem, severa proti jugu, zaledja proti obmorju, kmeta proti meščanu, že davno izgubila vsako notranjo silo in moralno je postala plien onega, ki bi imel pogum seči po njej.

Japonska je razumela ugodni moment in se vrgla kot jastreb na neodporni organizem. Za Mandžurijo sta prišla sedaj na vrsto Peking in Tientsin, srca in glavno industrijsko središče nekdanjega kitajskega cesarstva. Toda vse kaže, da Japonska tudi s tem še ni zadovoljna. Splet so se sestali generali v glavnem mestu Manžukua, da prouče nadaljnje etape prodiranja. Od nankinske vlade prihajajo kliči na pomoč. Toda v Ameriki pravijo, da se jih stvar ne tiče, Pa-

AVSTRIJA PRIPRAVLJA NOVE UKREPE PROTI NAŠEMU TUJSKEMU PROMETU

Vlada je izdala poseben zakon, ki ji daje možnost, da z izgovorom represalij odvrne avstrijske turiste od jugoslovenskih letovišč in kopalnišč ter jih napoti v Italijo

Dunaj, 18. junija. d. Avstrijske službene novine »Wiener Zeitung« objavljajo danes v svojem uradnem delu novi zakon avstrijske zvezne vlade o tujskem prometu z inozemstvom. Zakon, ki je objavljen na podlagi splošnega pooblaščenega zakona, določa: »Ako kaka druga država izda odredbe, ki ovirajo potniški promet njenih državljanov v Avstrijo, potem sme zvezni kancelar v sporazumu s prizadetimi zveznimi ministri z naredbo izvesti ukrepe, ki bodo potniški promet avstrijskih državljanov v dotično državo prav tako otežkočile.«

Po § 2. istega zakona se bo kaznovala vsaka kršitev z globo do 1000 šilingov, odnosno do treh mesecev zapora. Lahko pa se izrečeta tudi obe kazni istočasno. Kaznoval se bo tudi za sleherni poskus kršitve tega zakona.

Ta najnovejši zakon je vzbudil nemalo pozornost v avstrijski javnosti, ker ni iz njega prav nič razvidno, proti kateri državi je prav za prav naperjen in komu bodo veljale represalije, ki so v njem navedene. Proti Nemčiji ta zakon ne more biti naperjen, ker je znano,

da so bili slični ukrepi uvedeni za avstrijski potniški promet v Nemčijo že takoj, čim je Nemčija pričela omejevati promet svojih državljanov v Avstrijo. Poznavalci prilik celo zatrjujejo, da so danes avstrijske odredbe v tem oziru mnogo hujše, kakor so nemške. Prav tako ne more biti ta zakon naperjen proti Madžarski in Italiji, saj je znano, da je od avstrijskih uradnih strani celo z vsemi silami forsirajo potovanja avstrijskih državljanov v obe ti dve državi. Pretekli dnevi je bil celo sklenjen poseben aranžman za potovanje Avstrijcev na Madžarsko in obratno. Ravno tako ne pride v poštev češkoslovaška, s katero je Avstrija celo uknila vizum na potnih listih. Ostane samo še Jugoslavija. Glede nje pa je več kakor gotovo, da prav v nobenem oziru ne otežkoča potovanja svojih državljanov v Avstrijo. Saj je bil pred nekaj dnevi celo poseben vlak jugoslovenskih turistov na Dunaju, ki ga je organiziral posluzbeni jugoslovenski tujski prometni urad »Putnik«.

Navzlic temu se uporno vzdržujejo v

avstrijski javnosti vesti, da bodo nameravane represalije izvedene proti potovanju avstrijskih državljanov v Jugoslavijo. Znano je, da se že precej časa zavra od avstrijskih uradnih strani potovanje avstrijskih državljanov v samoupravni nameščenec v Jugoslavijo. Ti smejo potovati v Jugoslavijo samo, če so dobili posebno dovoljenje po vloženih prošnji. Opažati je, da tega dovoljenja ne dobe za počitniška potovanja v Jugoslavijo, nego le v primerih smrti ali kakih nujnih familiarnih opravkov v Jugoslaviji. Ob enem pa pritiskajo avstr. uradni krogi na državne in javne nameščenca, da potujejo na počitnice v italijanska letovišča.

Ravno tako se že nekaj časa sem sistematično ovira avtobusni promet med avstrijskimi in jugoslovenskimi obmejnimi kraji. Tako je skoraj popolnoma ustavljen avtobusni promet med Gradcem in Mariborom, ki je bil zelo živahen v obeh smereh ter so bili pri njem udeleženi tako Jugoslovani kakor Avstrijci. Tudi te ovire izhajajo prvenstveno z avstrijske strani.

Opažati je, da ukrepi avstrijske vlade za pospeševanje potovanja avstrijskih državljanov v italijanska letovišča in morskala kopalnišča ne zaležejo dosti. Avstrijci so se v teku zadnjih let privadili na kopalnišča od jugoslovenskem Jadranu, kjer jim ugaja vse bolj kakor v italijanskih kopalniščih in to že zaradi jezika in pa zaradi cene, ki so v jugoslovenskih kopalniščih izdatno nižje nego v italijanskih. V zvezi s tem se tudi trdovratno vzdržujejo med prebivalstvom vesti, da misli avstrijska vlada onemogočiti obisk Avstrijcev na jugoslovenskem Jadranu. Kako bo izvedla to na podlagi novega zakona, še ni jasno, ker je več kakor notorično, da Jugoslavija niti zdaleka ne otežkoča potovanja svojih državljanov v Avstrijo ter je torej izgovor na kake protirepresalije več kakor iluzoren.

Kakor je izvedel naš dopisnik je na Dunaju cela vrsta Dunajčanov, ki so bili namenjeni oditi v Jugoslavijo na letovišče, odložila svoje potovanje ter mnogi med njimi že tudi spreminjajo svoje načrte.

„Demokracija daje pravice, a nalaga tudi dolžnosti!“

Deklaracija vlade na prvi seji novega češkoslovaškega parlamenta — Opomin nemški opoziciji

Praga, 18. junija. čw. Dopoldne je bila prva seja novo izvoljene poslanske zbornice. Diplomatska, novinarska in druge lože so bile nabito polne. Seja je potekala docela po programu. Poslanci so bili najprej zapriječeni, nato so se vršile volitve predsedstva. Za vladnega kandidata, bivšega ministra za narodno obrambo Bradača je bilo oddanih 233 glasov, ostalih 51 glasov je bilo praznih. Proti Bradaču so glasovali komunisti, pristaši Narodne zajednice, Madžari in fašisti. Sudetska nemška stranka je glasovala za Bradača. Pri volitvah podpredsednikov je bilo oddanih le 190 glasov za oficijelne kandidate, proti njim pa 103 glasovi. Proti so glasovali tudi pristaši Henleinove sudetske nemške stranke, da bi tako protestirali, ker niso dobili nobenega zastopnika v predsedstvu. Novi podpredsedniki so socialni demokrat Marković, narodni socialist Langer, član obrtniške stranke Milčoh, član ljudske stranke Koček, član slovaške ljudske stranke pater Onderčí in nemški socialni demokrat Taub. Seja zbornice je bila nato prekinjena.

Na popoldanski seji, ki se je pričela ob 16., je ministri predsednik Malypetr prečital vladno izjavo. Med drugim je dejal: V času hude gospodarske stiske in v mednarodnih odnošjih, ki povzročajo v političnem in gospodarskem pogledu resne skrbi, je češkoslovaško prebivalstvo pri volitvah pokazalo svojo disciplinirano voljo in odločnost, da vztraja pri sistemu sodelovanja raznih gospodarskih, socialnih, kulturnih in nacionalnih skupin. S ponosom moremo opozoriti, da se je to zgodilo ob popolni državljanski svobodi, zaradi česar moremo z vso pravico pričakovati, da se bodo vsi, ki jim je ta država pustila in zagotovila popolno mero državljanjskih pravic, vedno zavedali svojih dolžnosti do nje in demokracije. V parlamentarni demokraciji, kar je in kar bo ostala češkoslovaška republika, je bila in bo tudi možnost opozicije proti večini in proti vladi, ne more pa biti nobene opozicije proti državi. Ako bi kdo to dejstvo drugače razumel, se ne sme čuditi, če se bo z njim temu primerno postopalo. Velika večina češkoslovaškega naroda se je izjavila za dotedanje koalicijske stranke, ki so izja-

vile, da hočejo sodelovati z vsemi, ki se jim lojalno pridružijo. S pristopom obrtne stranke je bil k temu storjen prvi, nikakor pa ne zadnji korak. Vlada ne bo trpela nobenega pokreta, ki bi mogel škodovati vstavnemu edinstvu in republikanski državi obliki.

V zunanji politiki bo vlada nadaljevala dosedanje smernice. Načela, ki imajo svojo podlago na paktu Društva narodov, spoštovanje mednarodnih pogojev in prizadevanje po utrditvi, ohranitvi ali novi izgraditvi dobrih sosednih in prijateljskih odnošjev z vsemi sosedi v interesu ojačenja evropskega in svetovnega mira, so podlaga naše sedajšnje in bodoče zunanje politike.

V tem duhu se morajo razumeti tudi naši zavezniški odnošaji do Francije in do držav Male antante, ki so bili vedno steber te se je v najnovejši skupnosti s Francijo izvedlo tudi zblizanje z Rusijo. V sporazumu s Francijo in Malo antanto, pa tudi z Anglijo, Italijo, Rusijo in nekaterimi drugimi državami je češkoslovaška vodila zunanjo politiko za sklenitev vzhodnega in srednjeevropskega pakta. Čeprav se ta pakta nista izvedla v svoji prvotni obliki, delamo tudi še dalje za to, da bi se sklenilo čim več teh paktov za zaščito mira. Upamo, da bomo na ta način prišli do končnoveljavnih prijateljskih odnošjev s Poljsko in z našim najbližjim sosedom Nemčijo, ki bodo temeljili na trajnem miru in na trajnem sodelovanju. V okviru srednjeevropskega pakta upamo doseči dejansko prijateljske odnošaje z avstrijsko republiko. Stremimo tudi po dobrih odnošjih z Madžarsko. Z Vatikanom se bodo dne dni zaključila zadnja pogajanja o inodusu vivendi. S papeško budo se bodo spravile škofijske meje v sklad z državnimi. Zavedamo se resnosti mednarodnega položaja. Nikorur ne moremo ničesar vzeti in ne zahtevamo, kar ni našega, vendar pa bomo ščitili in obranili naše. Potrebno je tudi, da smo pripravljeni na slabe čase in da bomo mogli braniti našo državo. Obrambi dajave bomo tudi dalje posvečali sistematično pažnjo, vendar pa trdno upamo v ohranitev evropskega mira

Ofenziva proti francoskim fašističnim organizacijam

Akcija radikalne parlamentarne frakcije — Strah pred naraščajočo močjo „Ognjenega križa“

Pariz, 18. junija. w. Radikalno-socialistična zbornična frakcija je danes sklenila, da bo čimprej skušala doseči razpravo o poročilu glede desničarskih borbenih organizacij, ki je bilo že pred nekaj časa predloženo skupščini. Nekateri člani levičarskega krila radikalne stranke, predvsem bivši letalski minister Cot, ki so ga zadnji teden dvakrat dejansko napadli člani desničarskih organizacij, zahtevajo prepoved teh borbenih organizacij, zlasti »Ognjenega križa«.

riz napravi vtis, kot bi mu prošnja bila nekam neprijetna, v Angliji bi se pa ne hoteli zameriti Japoncem zlasti sedaj, ko postaja abesinsko vprašanje tudi za London prav trd oreh. Tako omogoča pomanjkanje solidarnosti med belo raso ustvarjanje velikih japonskih načrtov, katerih smoter je ustvaritev nadvlade v Aziji in nato na svetu sploh.

»Solidarité Française« ter »Jeneuse Patriotique«. Govorniki so pri tem opozarjali na veliko parado, ki jo je imel nedavno vodja »Ognjenega križa«, polkovnik De la Roque v Alžiru. Pri tej paradji je sodelovalo 15.000 članov alžirskega »Ognjenega križa«, ki ima na razpolago 30 letal. Posebno pozornost je vzbudila izjava polkovnika De la Roque, da je bil »Ognjeni križ« v času zadnjih vladnih kriz pripravljen, da se s silo upre morebitnemu vstopu bivšega ministrskega predsednika Daladierja v Lavalovo vlado. V poučenih krogih izjavljajo, da bo v tej zvezi prišlo do velikih notranjopolitičnih bojev in do živahnih obračunavanj v zbornici.

Rusko-danska trgovinska pogodba
Moskva, 18. junija AA. Rusija in Danska sta sklenili trgovinsko pogodbo, s katero urejata tudi valutna vprašanja med obema državama.

Nova poostritev abesinskega spora

Abesinski cesar je anektiral pokrajino, ki jo Italijani proglašajo za svojo — Možno je, da aneksija pospeši vojno napoved — Očitki Angliji

Rim, 18. junija. r. »Giornale d'Italia« in drugi vodilni fašistični listi ponatiskujejo v senzacionalni obliki informacije londonskih listov o aneksiji afriške države Djimma, ki meji na jugozapadu na Abesinijo. Djimma je bila doslej samostojna država pod vodstvom sultana Abba Kifera. V začetku letošnjega leta je Abba Kifer umrl brez potomcev. Abesinski cesar je bil že prej z njem v tesnih zvezah in je spravil na vodilna mesta v upravi svoje zaupnike. Muslimanski pokret, ki ga je začel v zadnjem času propagirati abesinski cesar, je v Djimmi, ki je vsekozi muslimanska, zavzel velik vpliv. S spretno propagando je abesinski cesar sedaj dosegel, da so ga proglasili za sultana Djimme. S tem je postal njihov verski in državni poglavar ter je brez težkoč anektiral to državo, ki je velike strateške važnosti.

V italijanskih krogih je ta vest delovala kakor bomba. Vsi italijanski listi izražajo skrajno ogorčenje nad tem korakom Abesinije. Pri tem se sklicujejo na pogodbe, ki jih je sklenila Italija z Anglijo v letih 1891, 1895 in 1925 ter na pogodbo med Italijo, Anglijo in Francijo iz leta 1906., po katerih je spadala Djimma v italijansko interesno področje. Italija je smatrala to pokrajino že več ali manj za svojo kolonijo. Zato naglašajo sedaj italijanski listi, da pomeni aneksija Djimme s strani Abesinije prilistitev italijanskega ozemlja. Italijanska vlada bo zaradi tega vložila oster protest v Londonu, ker so v Rimu prepričani, da Abesinija tega koraka ni napravila na lastno pest, marveč v sporazumu z Anglijo. Ni izključeno, da bo Italija smatrala aneksijo Djimme za povod vojne napovedi Abesiniji.

Kako v Rimu utemeljujejo svojo politiko

Pariz, 18. junija r. »Agence Financiere et Economique« objavlja zanimive informacije o abesinski politiki Italije, ki so izzvale v pariških političnih krogih veliko pozornost. List dodaja, da ima informacije od osebe, ki sodeluje pri zunanji politiki Italije in je o vsem dobro poučena. Po teh informacijah utemeljujejo rimski krogi abesinsko politiko Italije tako-le:

Ob koncu svetovne vojne je šlo med drugim tudi za ureditev kolonialnih vprašanj. Italiji je bilo z znano londonsko pogodbo iz leta 1915. zaradi katere je Italija stopila na stran antante, objubiljeno, da bo v veliki meri udeležena pri razdelitvi kolonij. Na záloet pa je imela takrat Italija v Versaillesu diplomate, ki niso dosegli svojih nalog in niso bili sposobni, da bi branili upravičene zahteve Italije. Pomoč Italije so takrat odvrnili od kolonialnega problema na jadransko vprašanje in dosegli, da se je Italija bolj zanimala za Reko in Tret, kakor pa za življenjsko važne kolonije.

Sedaj hoče Mussolini te napake popraviti. Mussolini hoče Abesinijo in misli, da ima Italija vso pravico do tega ozemlja, kajti gre za to, da se popravi krivica, ki se je storila Italiji na versajski mirovni konferenci Anglija pa še vedno misli, da ima opraviti z nesposobnimi italijanskimi diplomati in prihaja vedno znova s svojimi zavajalnimi manevri, ki naj bi obrnili pozornost Italije drugam. V Londonu pra-

vižo, da mora Italija postaviti stalo na Brennerju, da bi branila hudo ogroženo evropsko civilizacijo, ker bo sicer vsa Evropa prizadeta. Mussolini pa je pravčasno spregledal to dvoilčno igro. Priznava sicer, da obstoja problem Brennerja, je pa mnenja, da gre v bistvu le za to, da bi znova ogoljufali Italijo in skonstruirali novo »jadransko« vprašanje slično onemu, ki so ga v Versaillesu položili Italiji na krožnik. Na kratko: zopet hočejo oškodovati Italijo!

Baš zaradi tega je Mussolini v senatu nedavno izjavil, da je avstrijsko vprašanje evropski problem, ki se ne tiče samo Italije, nego vse Evrope. To pomeni, da Italija ne bi hotela še nadalje jamčiti na neodvisnost Avstrije, nego baš nasprotno. Tuda Mussolini je hotel s tem obnem naglasiti, da ima Italija poleg Avstrije tudi še druge interese in da zaradi avstrijskega vprašanja nikakor ne bo odnehala v abesinskem vprašanju, ki se mora za vsako ceno končnoveljavno urediti.

Abesinska pripravljenost

London, 18. junija AA. Diplomatski urednik lista »Daily Telegraph« poroča, da so Addis-Abebi mnenja, da je vojna z Italijo nezogibna. Vojaska pripravljenost Abesinije je precejšnja. Skupno število pušk vseh vrst cenijo na pol milijona, med njimi je 100.000 najmodernejših modelov. 15.000 vojakov se lahko smatra za prvovrstno oboroženo. Skupno število strojne čenjo na nekaj več ko 200.

Po nekem poročilu lista »Morningpost« iz Džibutija, sta tjakaj prišli dve Fokkerjevi letali za abesinsko vlado. Ta dva aparata bosta najboljša med abesinskimi letalskimi letali.

Grandi odpoklican?

Pariz, 18. junija AA. »Information« poroča iz Londona, da bo doedanjji italijanski poslanik na dvoru angleškega kralja Grandi najbrže odpoklican in da bo na njegovo mesto postavljen Mussolinjev zet grof Olani.

Državni kongres obrtnikov

Beograd, 18. junija. p. V prostorih obrtniške zbornice se je pričel danes dopoldne 14. kongres Zveze obrtniških združenj. Za kongres vlada v vseh obrtniških krogih veliko zanimanje, kar se vidi tudi po številni udeležbi iz vseh krajev države. Zborovanje vodi predsednik beogradske obrtne zbornice g. Milan Stojanović, navzoči pa so tudi zastopniki ministrstva za trgovino in ministrstva za gradbe. Predsednik g. Stojanović se je v svojem uvodnem govoru najprej spominjal blagopokojnega kralja Uedinitelja kot največjega zaščitnika jugoslovenskega obrtništva, nato pa je predlagal vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju in pozdravne brzojavke ministrskemu predsedniku in ministru trgovine. Sledila so poročila o položaju obrtništva v naši državi. Vsa poročila slikajo težavno stanje, v katerega je zbredlo obrtništvo v sedanjih gospodarskih krizih. Obrtnik mora prenašati vedno večjo konkurenco trgovine in industrije, vedno večjo davčno obremenitev, pri vsem tem pa ga tlačijo neurejene kreditne razmere in vedno bolj se množijo še šušmarstvo. Najhujše občuti obrtništvo konkurenco kartelov industrije in inozemskih veleprodaj, ki so napravila domačega obrtnika na rob pronađa v obrtni resoluciji: zahtevajo obrtniki zaščito in pozivajo vlado, naj s primernimi ukrepi reši vsa našeta vprašanja.

Seja Narodne skupščine

Nadaljevanje verifikacijske debate — Zagrebški poslanec zavrača očitke proti nadškofu Bauerju — Minister Kojić vztraja na svojih izjavanjih

Beograd, 18. junija p. Narodna skupščina je po odmoru o pravoslavni binokostnih praznikih danes nadaljevala verifikacijsko debato. Senzacija današnje seje je tvoril nastop zagrebškega narodnega poslanca dr. Mahnika, upravitelja nadškofijskih posestev, ki je bil izvoljen na listi ministrskega predsednika g. Jevtića. Poslanec Mahnik je ostro nastopil v obrambo nadškofa dr. Bauerja in katoliške duhovščine ter zavrnil izjave, ki jih je o delu duhovščine pri zadnjih volitvah podal minister pravde dr. Kojić.

Izzvan po Mahnikovem govoru je ponovno povzel besedo minister pravde dr. Kojić. V daljšem govoru poizljal zagovor dr. Mahnika in vztrajal pri svojih navedbah, ponovno naglašajoč, da vlada za nobeno ceno ne bo trpela takega postopanja duhovščine. Ostali govorniki na današnji seji so polemizirali z opozicijo, eden pa je zahteval razveljavljenje vseh opozicijskih mandatov. Verifikacijska debata se bo nadaljevala še jutri dopoldne, popoldne pa bo zaključno glasovanje o poročilu verifikacijskega odbora.

Otvoritev seje

Seja se je pričela kmalu po 10. uri pod predsedstvom dr. Dragiša Cvetkovića, predsednika verifikacijskega odbora. Navzoči so bili vsi člani vlade. Predsednik se je uvodoma spomnil večerj preminulega narodnega poslanca in bivšega ministra dr. Dobrivoja Jevtića ter v lepem govoru, ki ga je Narodna skupščina poslušala stoji, orisal njegovo zaslužno delo, zlasti na polju narodnega zdravja. Narodni poslanici so s klici »Slava!« počastili pokojnikov spomin.

Takoj nato je skupščina prešla na dnevni red in nadaljevala verifikacijsko debato. Prvi je govoril narodni poslanec Mile Isaković, ki je razpravljal v glavnem o terozju opozicije v drinski banovini, češ da početje opozicijskih voditeljev v tej banovini ni prav nič zaostajalo za metodami in parolami v drugih pokrajinah. V drinski banovini se je opozicija posluževala naravnost komunističnih metod, ključu temu pa ni uspela. Narod je spoznal svoje zavajale in jim pokazal hrbet, ker huče verne čuvati to, kar sta ustvarila »etika Karadjordjevića, Peter Osvoboditelj in Aleksander Ucedinitelj.

Zagovor posl. Mahnika

Nato se je oglasil k besedi zagrebški narodni poslanec dr. Mahnik, upravitelj nadškofijskih posestev, ki je bil izvoljen na listi ministrskega predsednika g. Jevtića. V uvodu je izjavil, da bo govoril o stvarih, ki sicer ne bi spadale v Narodno skupščino, toda izzvan po govoru ministra pravde dr. Kojića smatra za svojo dolžnost, da nastopi v obrambo nadškofa dr. Bauerja. Vlada je za časa volitev in po volitvah pokazala skrajno tolerančnost in dobro voljo, zato obžaluje, da je opozicija dobromamernost vlade tako grdo zlorabljala. V tem se decela strinja z vladno g. Jevtića, kar najbolje dokazuje dejstvo, da je izvoljen na Jevtićevi listi. Ne odobrava pa ostrih izrazov, ki so padli v teku verifikacijske debate na račun nadškofa dr. Bauerja in katoliške duhovščine. Zato želi predvsem pojasniti namen in tendenco spomenice, ki jo je za časa volitev poslal nadškof dr. Bauer na najvišje mesto. Ta spomenica ni imela nikake politične tendence, marveč je smatral nadškof dr. Bauer za svojo dolžnost, da zaščiti svoje vernike. Nadškof dr. Bauer je znal kot sila dobro srčen človek, ki nikomur ne odreče pomoči. Zato se mora tudi njegova spomenica tolmačiti drugače kakor pa se je to zgodilo v teku verifikacijske debate. Ta spomenica ni v ničemer naprjena proti vladi g. Jevtića ter tudi nima nobene zveze z opozicijo. Obžaluje, da je opozicija spomenico nadškofa zlorabljala v svoje politične svrhe. Ko se je nadškof dr. Bauer vrnil iz Beograda, je bil poln optimizma in trdno prepričan, da bo vlada storila vse, da se bo zakon povsod spoštoval. Tembolj obžaluje vse ostre besede, ki so padle na račun vrhovnega poglavarja katoliške cerkve v Jugoslaviji, ker on tega

res ni zaslužil in ni napravil tega koraka na korist katerekoli politične stranke. Ob koncu je dr. Mahnik izjavil, da govori izključno v svojem imenu in da o teh stvareh z nadškofom sploh ni razpravljal.

Replika ministra dr. Kojića

Ob splošni pozornosti je nato stopil na govorniški oder minister pravde dr. Kojić. Uvodoma je izjavil, da visoko ceni patriotizem in veliko avtoriteto, ki jo uživa vrhovni predstavnik katoliške cerkve v Jugoslaviji ne samo v okrilju svoje cerkve, nego po vsej državi. Tega nikdar ni ne oporekal ne osporaval. V svojem govoru, na katerega se je skliceval dr. Mahnik, je govoril samo o koraku nadškofa dr. Bauerja in naglasil, da smatra vlada slej ko prej, da bi bila dolžnost ne samo katoliške, nego vseh veroizpovedi v Jugoslaviji, da v trenutku, ko nastopata običajno napetost in zaostrenost, kakor je bilo to zlasti pri petomajskih volitvah, po svoji duhovščini vplivajo pomirjevalno ter širijo idejo miru in sporazuma. Toda poslanica nadškofa dr. Bauerja ni bila prežeta te misli, marveč je izzvala še večjo zaostrenost.

»Ugotavljam, je dejal dr. Kojić med drugim, da se iz poročila notranjega ministra jasno vidi, da so bili duhovniki ne samo katoliške, nego tudi pravoslavne in muslimanske verske zajednice, ki se v dobi volilne kampanje niso pojavljali med narodom z očitno večjo miro, marveč so izzivali to, za kar so kot duhovniki najmanj poklicani, to je mržnjo in bratski razdor ter zlorabljali na nedopusten način svoj duhovniški položaj, vero in cerkev. Čudim se, da se odlok vodstva katoliške cerkve duhovščini, naj se ne meša v volilno borbo, ni izvajal, in vprašujem se, ali ni bila mnogo važnejša dolžnost onih, ki vodijo katoliško cerkev pri nas, da se pobrižajo za izvedbo tega svojega odloka. Ugleдни g. nadškof dr. Bauer bi naj bil rajši vprašal svojo duhovščino, zakaj se ni pokorila njegovi naredbi. Moč katoliške cerkve je baš v disciplini njenih članov, predvsem pa duhovščine. Preden je nadškof govoril o prestopkih žandarjev, o katerih sam priznava, da jih ni preveril, bi bil moral izdati ukrepe proti onim duhovnikom, ki se niso pokorili njegovim lastnim navodilom. To je bil smisel tejske govora. Ne bom grešil, če pri tej priliki v imenu kraljevske vlade zopet izjavim, da kraljevska vlada ne bo trpela nobenih zlorab spiritualnega položaja in vpliva duhovščine v naši državi.

Vladna večina je sprejela izjavo ministra dr. Kojića z velikim odobravanjem.

Nadaljnji govorniki

Nato je govoril narodni poslanec Voja Djordjević, ki je obširno razlagal politični položaj po volitvah, predvsem pa se je bavil z ukrepi, ki bi jih po njegovem mnenju bilo treba izdati proti opoziciji. Nikakor se ne sme dopustiti, da bi opozicija ovirala delo Narodne skupščine. Zato je mnenja, naj se razveljavijo vsi opozicijski mandati, če opozicijski narodni poslanci v zakonitem roku treh mesecev ne bodo predložili svojih poblastil in prišli v parlament.

Narodni poslanec dr. Fran Markić je zopet govoril o terozju opozicije. Ostro je kritiziral tudi nastop nadškofa dr. Bauerja, češ da si je usodil predložiti na najvišje mesto spomenico s trditvami, o katerih sam pravi, da jih ni preveril. V bivši Avstriji bi si niti podočelski župnik ne upal predložiti takega poročila sreškemu načelniku, kamo li nadškof na najvišje mesto. Ob koncu je zahteval, naj vlada da svobodo tiska, da bo mogel pobijati take pojave.

Govorila sta nato še narodna poslanka Sava Mikić o volilnem postopanju opozicije v zetski banovini in Tođor Živković, ki je rekel, da je neumnost govoriti o sporazumu. Kdor je za sporazum, je že itak tu, z onimi pa se ni treba pogajati, ki sporazuma nečejo. Z njegovim govorom je bila seja ob 13. zaključena. Popoldne ni bilo seje, da so se poslanci lahko udeležili pogreba svojega umrlega tovariša dr. Popovića. Prihodnja seja bo jutri.

Važni sklepi vodstva učiteljskega udruženja

Ostavka predsednika Dimnika in izvršnega odbora JUU — Zaupnica glavnega odbora vodstvu organizacije

Beograd, 18. junija p. Nedavno je izšel odlok prosvetnega ministra, s katerim je predsednik Jugoslovenskega učiteljskega udruženja g. Ivan Dimnik, ki je bil od volitve za predsednika dodeljen na službovanje v Beograd, premeščen na svoje prejšnje službeno mesto v Ljubljano. Zaradi tega je postalo dvomljivo, ali bo mogel še nadalje vršiti predsedniške funkcije. Ker so bili enaki odloki izdani tudi glede nekaterih drugih članov izvršnega odbora, je g. Dimnik skliceval za pravoslavne binokostne praznike v Beograd sejo glavnega odbora JUU, na kateri je podal obširno poročilo o položaju v JUU. Član izvršnega odbora g. Prezelj pa je seznanil glavni odbor z raznimi personalnimi zadevami. Predsednik g. Dimnik je nato prečital naslednjo izjavo:

Da bi dal glavnemu odboru JUU priložnost, da se izjavi o dosedanjem in bodočem delu izvršnega odbora, je izvršni odbor na svoji 32. seji soglasno sklenil staviti glavnemu odboru na razpoložanje vsa mesta izvršnega odbora. Izvršni odbor prosi za razrešnico, ako smatra glavni odbor za potrebno, da se v interesu boljših uspehov v organizaciji izvede reorganizacija in spremeni način dela; prosi tudi tozadevnih sklepov glavnega odbora.

Glavni odbor je imel glede na to kratko posvetovanje, nakar je soglasno sklenil: 1. Glavni odbor kot vrhovni predstavnik jugoslovenskega učiteljskega udruženja zaupanje vsem članom izvršnega odbora,

ki so prišli na to mesto po soglasni volji in želji celokupnega učiteljskega. 2. Glavni odbor v vsem odobrava stališče in delo, ki ga je opravil izvršni odbor, ker je storil, kar je bilo mogoče za stan in organizacijo in v korist šole, naroda in države. Zato ga poziva, naj ostane na svojem mestu in vztraja pri svojem dosedanjem delu. 3. Ker je izvršni odbor izraz splošnega razpoloženja v učiteljskih vrstah, se glavni odbor v vsem učiteljskim populoma solidarizira z izvršnim odborom in prevzema vso odgovornost za njegovo delo.

Odlikovanja upokojenih sodnikov in sodnih uradnikov

Beograd, 18. junija p. Na predlog ministra pravde so odlikovali upokojeni sodniki odnosno sodni uradniki: z redom sv. Save II. stopnje Remigij Bučić in Anton Nagode, sodnika Stola sedmorice oddelka B. z redom sv. Save III. stopnje dr. Ivan Premšak, sodnik okrožnega sodišča v Celju; z redom Jugoslovenske krone V. stopnje Josip Miklavčič, pisarniški ravnatelj Stola sedmorice oddelka B.; z redom sv. Save V. stopnje Julij Karba, vodja zemljiške knjige v Mariboru in Ivan Vidmaier, pisarniški uradnik sreskega sodišča v Ormožu.

Beležke

»Naša politika«

Dr. Nikola Stojanović, znani publicist in politik, ki pa se v zadnjem času politično ni udeleževal, je napisal zanimivo knjigo, ki ji je dal naslov »Naša politika«. Knjiga obsega 110 strani in ima to-le vsebino: 1. Uvod. 2. Pogledi na prošlost: Jugoslavija do uedinjenja in po uedinjenju (Jugoslavija v trenutku uedinjenja, po sprejetju ustave, splošni kritični obzornik, pregledi). Propuščena ostavka. 3. Nova Jugoslavija: a) Zunanja politika; b) Politika v državnih mejah (Pogoji dobre politike, naloge državne uprave, organizacija države, način izvedbe); c) Družbeni pogledi in pokreti; d) Politične organizacije in ljudje; e) Zaključki. Smoter, ki je vodil dr. Stojanovića, da je napisal to knjigo, je izražen, ne motimo se, ako to trdimo, v tem-le odstavku njegove uvodne besede k knjigi: »Marsejski atentat je odprl oči tudi najbolj nevernemu Tomaju o težkem položaju in o velikih nalogah Jugoslavije. Prišel je čas, ko moramo dokazati svojim sovražnikom, da so oni res ubili silnega kralja, ali da so z istim strelom tudi prebudili narod jakega duha in velike sile. To bo naša največja in najlepša osveta in posveta.«

Delovni program socialističnih sindikatov

Sarajevski kongres socialističnih strokovnih organizacij je izdelal obširen socialno-politični program, za katerega se bodo borile v njem organizirane socialistične strokovne organizacije, ki jih je doslej 38. Glavne točke tega programa so: 1. borba za uvedbo minimalnih mezd na podlagi zakonito določenega ekstenzičnega minimuma, 2. borba proti reakciji, ki ograža socialno-politične in delavske varstvene zakonodaje, 3. borba za zaposlitev vseh brezposelnih in 4. borba ter delo za okrepitev delavskih organizacij. O načinu akcije za izvedbo tega programa je sklican za prihodnji mesec v Zagreb velik sindikalni svet vseh delavskih socialističnih strokovnih organizacij.

Tudi »Slovenski Gospodar«

Tudi mariborski »Slovenski gospodar« se je priključil »Boru Mator, ki so z velikim veseljem pograbili kost, v kolikor je še ostala »Glasu naroda« v borbi proti tej nesrečni JNS. Kakor je sicer drugače »Slovenski gospodar« kaj številj s protestom, je to pot na široko prepisal slovitve uvodnike lista iz Merkurjeve tiskarne proti JNS. Pri tem pa je seveda zlobno pripomnil v informaciji svojih bralcev, da gospodje okoli »Glasu« ne pišejo svojih paskvilov proti JNS zavoljo stvari same, nego iz razlogov, ki so le predobro znani.

Odhod rumunske kraljice

Beograd, 18. junija. AA. Snoči ob 23.30 je odpotovala iz Beograda rumunska kraljica Marija. Na topičerski postaji so se od nje poslovili Nj. Vel. kraljica Marija ter Nj. Vise. knez-namestnik Pavle in kneginja Oiga.

Pogreb dr. Popovića

Beograd, 18. junija p. Danes popoldne je bil pogreb pokojnega narodnega poslanca in bivšega ministra dr. Dobrivoja Popovića. Udeležili so se ga vsi člani vlade, skoro vsi narodni poslanci in mnogo senatorjev ter veliko število pokojnikovih osebnih prijateljev in znancev.

Nov pomočnik ministra za gradbe

Beograd, 18. januarja p. Za pomočnika ministra za gradbe je bil imenovan inž. Gavrilko Parunović, dosedanji načelnik ekonomskega oddelka v tem ministrstvu.

Železniška nesreča v Brucku ob Muri

Grдец, 18. junija. w. Brzi vlak, ki odhaja ob 9. dopoldne iz Dunaja proti Mariboru, je okoli 14. zavozil na postaji v Brucku ob Muri na tir, na katerem je stal graški brzi vlak za Dunaj. Strojvođa dunajskega vlaka je mogel še pravočasno potegniti zavore, tako se je sunek omilil. Prvi kolesi stroja brzega vlaka sta skočila s tira. Zaradi močnega sunka je bilo v obeh vlakih okoli 60 oseb lažje ranjenih. Ranjencem so na postaji nudili prvo pomoč, nakar so nadaljevali vožnjo.

Macdonald bo zopet potoval v Ameriko

London, 18. junija. AA. Današnji »Daily Herald« poroča, da pojde podpredsednik vlade Macdonald v kratkem v posebni misiji v Zedinjene države Severne Amerike. Angleška vlada je mnenja, da zahteva sedanjí mednarodni položaj čim iskrenejšo in obsežnejšo izmenjavo misli med predsednikom Rooseveltom in najboljšim poklicanim predstavnikom Velike Britanije.

Amnestija v Grčiji

Atene, 18. junija. e. Ker se je v grški notranji politiki pojavilo znova neko ravnovesje, je vlada sklenila proglasiti veliko amnestijo za vse udeležence marčne revolucije. Amnestija bi se nanašala tudi na emigrante, ki še niso bili obsojeni pred izrednim sodiščem, izvzemi Venezolosa in generala Plastirasa, ker bi njun povratek lahko postal opasen za razvoj grških notranjih političnih razmer. Vlada namerava vrniti revolucionarjem tudi njihova posestva, ki so jim bila zaplenjena.

Kuga na Kitajskem

Sanghaj, 18. junija. AA. Po nekem poročilu lista »Sumpao« je izbruhnila v pokrajini Čunangung na obrežju fukijske pokrajine kuga, ki ji je doslej podleglo že nad sto ljudi. Vlada te pokrajine je izdala obširne varnostne ukrepe, da se okužba ne razširi še na druge pokrajine.

Madžarsko oboroževanje

Budimpešta, 18. junija. AA. Vlada bo danes predložila parlamentu zakonski načrt o letalski obrambi Madžarske.

Tudi Avstrija zahteva pravico oboroževanja

Zanimive izjave podkancelarja Starhemberga — Odnosaji do sosedov — Habsburški vprašanje ni aktualno!

Pariz, 18. junija e. Avstrijski podkancelar knez Starhemberg je sprejel poročevalca tukajšnjega lista »Journa« in mu podal daljšo izjavo o avstrijski politiki. Poudaril je, da je treba za vsako ceno preprečiti pruski vpliv na Avstrijo, kar je mogoče le s pomočjo tesnejšega sodelovanja med podunavskimi državami. Toda te bi morale opustiti svoje sedanje pozicije, ki so jih zavzele samo zaradi svojega prestiža. Med njimi bi se morala s posebnim gospodarskim sporazumom utreti pot za politično zblizanje. Mnogo se je storilo v tem pogledu na konferenci v Benetkah. Naj bodo sedanje razmere kakršnekoli, bo čas prišel, ko se bomo čutili, da je moral imeti vsakdo potni list, kdor je hotel potovati iz Avstrije v sosedne države.

Tem bolj važen je problem avstrijske enakopravnosti v oboroževanju. Avstrija potrebuje močno vojsko za obrambo svojih meja in kot najboljšo sredstvo proti narodno socialistični nevarnosti. Ne sme se zgoditi, da bi bil le Hitler izvojeval vojsko enakopravnost Nemčije, marveč se mora

tudi nad Avstrijo ukiniti silerna vojaška kontrola.

V ostalem je narodno socialistična propaganda nezamata in morda najjačja v južni Tirolski, ker gre Prusom za to, da skajajo odnošaje med Avstrijo in Italijo

Fey v Budimpešti

Budimpešta, 18. junija. e. Avstrijski minister Fey je prisel danes v Budimpešto, kjer bo predaval o novi avstrijski ustavi. Pravijo, da namerava s tem prikriti svoje politično mislijo. Vsekakor je gotovo, da se bo sestal z državnim guvernerjem Horthyjem in ministrskim predsednikom Gömbösem.

Hitlerjevske demonstracije na Dunaju

Dunaj, 18. junija e. Večeraž so na Dunaju in v okolici doživeli ponovno burne demonstracije avstrijskih narodnih socialistov. Sredi mesta, zlasti pa na periferiji so Hitlerjevski omladinci uprizorili več demonstracij in na nekaterih stavbah so izobesili Hitlerjevske zastave s kľukastim križem. Obiasti so imele polne roke dela. V mestu kakor tudi v okolici je bilo aretiranih 150 mladih ljudi. Proglazeno je bilo alarmno stanje. Policijske straže so bile povsod ojačene. Izredni režim bo trajal do četrta. Demonstracije so se vršile zaradi Hitlerjevega goda.

Hitler na pogrebu žrtve v Reinsdorfu

Wittenberg, 18. junija. AA. Ob 12. je bil ob navzočnosti državnega kancelarja Hitlerja pogreb žrtve katastrofe v Reinsdorfu. Pred tovarno so postavili 60 krst s trupli žrtve. Na desni in levi strani govorniškega odra, kjer je imel državni kancelar Hitler posmrtni govor, so bile klopi za rodbene ponesrečenec. Na krstah je bilo nešteto vencev, med njimi velikanski lovorjev venec z napisom: »Našim mrtvim tovarišem — užalosteni narod.«

Posmrtna svečanost se je začela s sviranjem odlomkov iz »Eroicec«. Nato so opravili posmrtno obredo evangelijski in katoliški duhovniki.

Berlin, 18. junija. AA. Iz vse Nemčije prihajajo darovi za rodne žrtve reinsdorfske katastrofe. Odbor, ki zbira podpore, je sklenil pozvati javnost, naj pošilja darove v naruri. Odbor bo zapečel tudi akcijo za zgradnjo začasnih stanovanj za rodne padlih žrtve. Rodbine z otroki bodo prejemale na mesec po 300 mark.

Trocki na Norveškem

Osla, 18. junija. AA. Uradno poročajo, da sta Trocki in njegova soproga prejela dovoljenje za šestmesečno bivanje na Norveškem. Med tem časom se bosta morala vzdržati vsakega političnega delovanja in vsake propagande proti vladam in deželam, ki so v prijateljskih odnosih z Norveško. Trocki se je formalno obvezal, da se ne bo bavil s politiko in da ne bo delal nikake propagande. Obljubil je tudi, da se stanovanj v kraju, ki mu ga bodo določili. V zadnjem času se je Trocki mudil na Francoskem, na Norveško se je pa pripeljal čez Anvers.

Splošna vojaška dolžnost v Iraku

Bagdad, 18. junija. AA. Kralj je podpisal zakon o ustrojstvu vojske, ki ga je že lani odobril iraški parlament. S tem zakonom se uvaja splošna vojaška obveznost. V Iraku bo moral vsak moški državljan od 18. do 21. leta služiti enoletni vojaški rok. Prihodnja štiri leta bodo vojaški obvezniki spadali v prvi poziv, nadaljnja štiri leta pa v drugega.

Mednarodni kongres za radijske programe

Vašava, 18. junija. AA. Danes ob 15. se je tu začel kongres mednarodne zveze za radijske programe. Kongres bo izvolil novega predsednika zveze in več novih članov osrednje uprave. Nadalje je na dnevnem redu cela vrsta tehničnih vprašanj in vprašanje medsebojne izmenjave programov v interesu čim živahnih kulturnih stikov in medsebojnega spoznavanja med narodi. Kongres je otvoril pomočnik ministra za pošte in brzojav, ki je v svojem govoru pozdravil tuje delegate ter poudaril velikanski kulturni pomen radia.

Brez službe in neveste v smrt

Ljubljana, 18. junija. V Mostah se je davi na Zaloški cesti zgodil samomor, ki je spet značilen primer življenjske tragedije današnjega časa. Policijska stražnica v Mostah je bila okrog pol 7. obveščena, da se je na dvorišču hiše št. 128 na Zaloški cesti v nenavadnih okoliščinah ustrelil mlad fant Komisija, ki je takoj prihitela na kraj nesreče, (tvorila sta jo zdravstveni svetnik dr. Luznar in dežurni uradnik Podobnik), je našla že mrtvega 25letnega posestnikovega sina Martina Blasa. Fant je na skrivem prišel v šupo s karabinko, katere kopto je potem oprl ob voz, cev pa si naperil naravnost na sree, tako da strel ni mogel zgrešiti. Kroglja mu je v hipu pretrgala nit življenja. Na prošnjo Blasovih staršev je komisija odredila, da mu doma pripravijo mrtvaški oder. Kaj je gnalo v smrt simpatičnega, priljubljenega mladeniča? Kakor pripovedujejo, je mladi Blas svoj čas vložil prošnjo na upravo tobakne tovarne za namestitev. Dejstvo, da je bila prošnja odklonjena, ga je tako potrla, da si je pognal krogljo v srce. Kakor pripovedujejo, je imel deklet, ki je izjavilo, da ga vzsame samo pod pogojem, če bo imel državno službo. Ker je ni mogel dobiti in se je s tem dekletovo razmerje do njega vidno ohladilo, je obupal.

Zločin na Bogenšperku pred sodiščem

Ljubljana, 18. junija

Mali kazenski senat, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Fran Orožen, je danes obravnaval v dvurni razpravi zločin, ki se je 28. aprila letos zgodil na Bogenšperku. Drž. tožilec g. Branko Goslar je obtožil 17letnega Leopolda Zupančiča najprej poskušenežnega umora in nato še poskušenežnega požiga. Zaradi maloletnosti obtoženca je bila obravnava tajna.

»Jutro« je svoj čas obširneje poročalo o žalostnem dogodku. Polde je neoporečno naderjen fant. V šoli je bil prav dober učenec in je preskočil kar iz 4. razreda v 6. razred. Toda hudo ujezljiv in maščovalen je. Tisto nedeljo je v gradu bivajočo gospodinjso 70letno Marijo Tomazičino napadel najprej v kuhinji z velikim nožem, nato jo je vlek v spodnje kleti, kjer jo je obdeloval še z britvijo, polorom in bajonetom. Ko je Tomazičino do nezavesti poškodoval, jo je z zavlekel v mračen in mrzel prostor tik podzemeljskega vodnjaka in jo tam prepustil nadaljni usodi. Po 24 urah so jo pozneje našli vso premaženo, onemoglo in nezavestno. Prepeljali v ljubljansko bolnišnico so jo zdravnik v najskrbnejšo nego ohranili pri življenju. Tomazičino je simpatična ženska, preprosto in dostojno oblačena, na obrazu pa kaže črte odločne ženske. Glavo ima še vedno obvezano. Prišla je na sodišče, da je v glavnih potezah orisala usodni dogodek. Obtoženec si je kot nekdanji uslužbenec na graščini enkrat izposodil graščakovo mornariško uniformo in damsko obleko, da je sam kot igralec nastopil v igri »Poslednji mož«. Damsko obleko pa je posodil dekletu. Zaradi vsega tega je bil odpuščen. Iz maščevanja se je potem znesel nad staro gospodarico.

Po tajni razpravi je predsednik objavil sodbo, s katero je Leopold Zupančič obsojen zaradi poskušenežnega umora in poskušenežnega požiga na 5 let in 6 mesecev robjije.

Iz organizacije davč. nameščencev

Beograd, 18. junija p. Na zadnji skupščini udruženja davčnih nameščencev je bil izvoljen novi upravni odbor. Za predsednika je bil izvoljen šef bujegradske davčne uprave Milutin Milovanović.

Vienna : Sparta 1 : 1 (1 : 0)

Dunaj, 18. junija. wp. Pred samo 6400 gledalci se je danes vršila tekma za srednjeevropski pokal med Vienno in praško Sparto, ki je z 1 : 1 (1 : 0) ostala neodločena. V prvi polovici so bili Dunajčani boljši ter so dosegli vodstvo po Holecu. V drugi polovici so se Čehoslovaki popravili ter v 25. min. izenačili. Gol je zabil Nejedly. V prvi polovici je imel golman Sparte Klenovec večkrat priliko, da se izkaže. Igral je zelo požrtvovalno ter je bil tudi nekoliko poškodovan. Kljub temu je igral dalje. Igra je bila z obeh strani zelo ostra.

Proti sodniku Italijanu Sassiju je občinstvo večkrat demonstriralo, ker mnogo foulov ni kaznoval.

Beograd, 18. junija. Včeraž se je končal lahkoatletski tromatch Praga-Bukarešta-Beograd. Zmagala je Praga s 107 točkami. Beograd je dosegel 94, Bukarešta pa 63 točk.

12 minut se bo vendarle igralo

Sofija, 18. junija n. Preostanek nogometne tekme med reprezentancama Jugoslavije in Rumunije se bo vršil v petek. Igrali bodo 12 minut, za kolikor je bila skrajšana včerašnja tekma. (Glej tudi sportno rubriko.)

Vremenska napoved

Vremensko stanje 19. t. m.: Otklon s erediščem nad Britanskimi otoki povzroča dež v zapadni Evropi. Visok pritisk s pretežno vednim vremenom drugod. — V Jugoslaviji je ponekod deževalo na vzhodu, drugod se je zvedrilo. Temperatura je padla povprečno za 5 stopinj. Minimum Mrzle Vodice 5, maksimum Plevlje 37.

Novosadska vremenska napoved za sredo: Vedro, ohlajenje na severozapadu mogoče tudi dež. Zagrebška vremenska napoved: Spremenljivo, toplo vreme, ponekod nekaj padavin. Dunajska vremenska napoved za sredo: v južnih Alpah možnost nevit.

Naši kraji in ljudje

Bolgarski železničarji v Ljubljani

Včeraj dopoldne je prispelo na turneji po Jugoslaviji 64 bolgarskih železničarjev — V teku dneva so si ogledali Ljubljano, danes so odšli na Gorenjsko

Ravnatelj Josip Cugmus (X) pozdravlja bolgarske železničarje v imenu ljubljanske železniške uprave

Ljubljana, 18. junija

Bolgari so v Ljubljani zmerom bolj dobrodošli gostje in zato je umljivo, da je tudi za prihod bolgarskih železničarjev v Ljubljano vladalo precej zanimanja. Sprejemni odbor je poskrbel za okrasitev kolodvora, s katerega je poleg dveh državnih trobojnic na častnem mestu vihrala tudi bolgarska državna zastava; prav tako pa so bile okrašene tudi vse postaje od Savskega Marofa preko Zidanega mosta do Ljubljane, koder so bolgarski gostje prevozili prvi del proge na območju ljubljanske

stopnik banske uprave banski svetnik dr. Trstenjak, zastopnik mestne občine mag. nadsvetnik dr. Rupnik, za UPZ skladatelj Emil Adamič, nato pa vsi najvišji železniški funkcionarji z direktorjem Cugmusom na čelu. Vlak je točno ob 9.37 zavezil pred postajo. V hipu se je množica zgrnila okoli štirih posebnih vagonov, ki so bili urešeni takoj za strojem, da obuje s cvetjem in čim lepše pozdravi drage goste. Dama v narodnih nošah so okitile vse izletnike, medtem pa je direktor Cugmus v imenu vseh železničarjev ljubljanske di-

Na čelu spreveda korakajo za želez. godbo voditelji bolgarskih železničarjev.

rekcije. Na vseh postajah, kjer je imel brzi vlak količkaj postanka, so lokalni železniški funkcionarji kratko pozdravili goste in jih obsuli s cvetjem. Tako so jih presenetile Brežice, z godbo, šolsko mladino in cvetjem Zidani most in nič manj presrečno tudi Litija, dasi se tamkaj vlak ni ustavil.

V Ljubljani je bilo že okoli 9. ure vse živo na kolodvoru. Med prvimi oddličnimi gosti sta prispela zastopnika bolgarsko-jugoslovenske lige predsednik Rasto Pustoslavšek in tajnik dr. Stanko Jug, dalje za-

rekcije kratko pozdravil izletnike z željo, da bi preživeli nekaj prijetnih uric na območju njegove direkcije, obenem pa bili in ostali glasniki velike vzajemnosti, ki naj v bodoče čimprej in vse globlje družijo oba bratska naroda. Za dobrodošlico se je zahvalil vodja bolgarske skupine načelnik strojnega oddelka inž. Simeon Genkov in zaključil svoja temperamentna izjavanja z gromkim: Ura! Godba »Slogee« je medtem odigrala bolgarsko in jugoslovensko državno himno. Gostom sta nato poželela prijetno bivanje in položila na srce

Pogled na veliko množico, ko je na peronu glavnega kolodvora sprejela bolgarske goste.

Po ravnem in čez klance na Oplenac

Zdaj je vsa slavonska in sremska ravan v zdravem zorenju. Vročina pritiska, potovanje ni užitek ne podnevi ne ponoči. Toda kdor hoče spoznati, kaj in koliko vsega nam rodi naša zakladnica, mora na pot zdaj, ko bosta Peter in Pavel pozlatila, kar je Marko ozelenil.

Z brzovlakom spemo v noč. Ugasnili smo luči po kupejih, toda ne moremo spat. Vlak je poln, v vseh razredih pokimavamo. Tisti, ki smo ob oknih, se zagledamo v pokrajino, ki enolična pa vendar zanimiva hiti mimo nas. Svetla je noč, mesec se je prebil skozi oblake. Majhne, največ iz ilovice zgrajene domačije se pod črnimi slamenatimi strehami svetlikajo na samem. Velikanski kupi sveže nagrabljenega sena so podobni zamorskim kolibam, v mesečini se srebri in grblje žito. Pošumevajo temni gaji, tam za njimi pozivajo favní s siringo nimfe k plesu. Sproži se nekaj živoga ob progi — bogve kakšna divjačina se požene v divji beg čez raván in izgine za ločjem.

Veter dviga prah, onkraj Zemuna se srebrni Dunav, na desni je prostrani aerodrom s celo vrsto hangarjev, na hričeku so nove moderne vile, spredaj na letališču pa nekakšne lesene kolibe, ki jih bodo popoldne pri velikem letalskem mitingu razbile in zagrale bombe z višav. Ob progah med močvirjem še sumi trstje in ločje. A verjemi me, ne bo več dolgo, ko bodo tudi tu — placevi na otplatu.

Zaropčemo preko železnega mostu čez Savo. Ladje, ladjice, čolni, kopališča, tovar-

ne. Stop — že smo pod pokritim peronom beogradske postaje.

Pravoslavni binkoštni prazniki so privabili ob vsepovednih izletnikih. Eni imajo kakšen kongres, drugi pojdejo na Oplenac. Vspilejo se trume s peronov proti izhodu. Po kovčgih segajo roke premmogih postročkov, zvrstijo se avtotaksiji in v celi procesiji popeljejo prišleke navkreber, na Terazije ali bogve kam po hotelih. Zajtrkujemo v Moskvi — kafe s mlhobrom i puterom — in je prav tako drago kakor pri nas, kajpa. Kar je na Terazijah videti ljudi, so večidel tuji; prestolnčani pa so pohiteli svoja pota, na izlete. Strumna žandarjska četa v polni paradi koraka čez Terazije z godbo na Kraljev trg, kjer komanda žandarmerije praznuje svojo slavo v spomin na oblego Beograda v letu 1862., ko je srbsko orožništvo junaško podprlo branitelje proti Turkom.

Pred Eskomptno banko se vkreuje v trebušaste avtovbuse čudna nova vojska: moдро oblačeni vojščaki z belimi ali modrimi čepicami, zlatimi gumbi in zlatimi našitki. Napisi na avtovbushih povedo radovednikom, da so to predstavniki Jadranske straže, ki pojdejo na Oplenac. Spličtani in Zagrebčani so seveda docela »propisnice«, kar se nove uniforme tiče.

V kratkih presledkih se zvrstijo avtobusi. Hitijo preko Slavije, kjer je leta osena najstega vkorakala v prestolnico zmagovala srbska vojska. Široka asfaltirana cesta pušča ob strani velikanski kompleks bolnišnice. Hiti mimo nizkih, zaniknih hišic, a med nimi se nekatere gostilnice dičijo z mamljivimi vzdevki: »Zemaljski raj«, o, celo tu di: »Mala Antanta«. Naj stoji trdno! Na levi

oči dežurnih stražarjev, prepilil križe na oknu in jih ukrižil s pomočjo ruhe, ki jo je zvil v vrvi, tako da se je obesil nanjo z vso pezo telesa. Pri tej priliki je vredno pripomniti, da so omrežja na oknih naše jetišnice iz navadnega železa namesto iz jekla in da zavoljo tega ne nudijo zadostnega jamstva za varnost pred begom. Paznik, ki je imel službo v bližini Bradeškove celice, je začel nekakšen šum in je takoj odhitel v inspekcijsko celico po ključce in aviziral se enega tovariša, kakor narekuje to v takšnem primeru uradni predpis. A ko je hip nato prihitel nazaj in odklenil težka vrata, je bila celica že prazna. Jeknik je skozi okno skočil na sprehajališče, nato preprezal ograjo, skočil na drevo, preplezal se zunanji zid in po Pražakovi ulici izginil v noč. Pazniki so sicer takoj uprizorili pogon za njim, a noč ga je vzela, da ni ostalo po njem ne duha ne sluha.

Ko je Bradeško pobegnil, je bil bos in golgolav, oblečen samo v srajco, spodnje hlače in v hlače iz običajne arestantovske raševine. Pobegnil je po vsej verjetnosti proti Rožniku in od tam proti Polhovemu gradu, odkoder je doma. Rojen je bil Bradeško 3. marca 1896 v Prapračah, njegov osebni popis navaja: visok 164 cm, srednje močan, podolgatega, zdravega obraza, precej plešast, sicer pa kostanjavih las in prav takšnih obrvi, sivih oči, slabih zob, obrt. Kot posebno znamenje nosi na desnem licu brazgotino od rane. Ker v obleki, ki jo je odnesel iz ječe, ne bo mogel dalje, je kje na poti že gotovo poizkusil vlomiti, da se malo bolj opremi in pripravi za nove podvige.

Zločinec Josip Bradeško na begu

Ljubljana, 18. junija

Armadića zloglasnih zločincev, ki daje zadnji čas policiji in žandarmeriji toliko opravka, se je danes ponoči povečala še za enega nevarnega prevejanca, ki spada vsekakor v najtežjo kategorijo ljudi, kar jih v tej dobi kriminala beži pred roko pravice. Josip Bradeško, znan vlomilec in tat, večen prebivalec jetišnice, je danes ponoči na rafiniran način pobegnil iz zaporov ljubljanskega okrožnega sodišča. Bradeško, ki je bil svoj čas obsojen zaradi raznih vlomov in tatvin na dve leti robije in ki mu je sodišče kot zakrknjenemu, nepopoljšljivemu tolovaju nato privrglo še kaznen, da za trajno ostane v prisilni delavnici, je zaradi svojega upornega zadržanja v ječi moral pred kratkim za nekaj časa v disciplinsko celico, ki se nahaja v kleti jetiškega poslopja. Okrog 1.30 ponoči pa je Bradeško uspel, da odstrani železne križe na oknu in pobegne.

Uprava jetišnice, ki je takoj uvedla preiskavo o tem senzacionalnem pobegu, je dognala naslednje podrobnosti: Bradeško se je spričo dejstva, da je bil za vse življenje obsojen med jetiške zidove, neprestano ukvarjal z mislijo, kako bi se dokopal do svobode. Kot star arestant, ki je dobro poznal vse trike in metode izkušnih prebivalcev kaznilnic, je na neopojen način prišel nekje do miniaturne žagice za železo, ki si jo je vdelal v svoj čevlji tako, da jo je skrnil med notranikom in podplatom. S to žagico, ki jo je znal vtihojati tudi v disciplinsko celico, je ponoči, ko je bila vsa hiša pogreznjena v spanec in so bedele samo zmerom pozorne

oči dežurnih stražarjev, prepilil križe na oknu in jih ukrižil s pomočjo ruhe, ki jo je zvil v vrvi, tako da se je obesil nanjo z vso pezo telesa. Pri tej priliki je vredno pripomniti, da so omrežja na oknih naše jetišnice iz navadnega železa namesto iz jekla in da zavoljo tega ne nudijo zadostnega jamstva za varnost pred begom. Paznik, ki je imel službo v bližini Bradeškove celice, je začel nekakšen šum in je takoj odhitel v inspekcijsko celico po ključce in aviziral se enega tovariša, kakor narekuje to v takšnem primeru uradni predpis. A ko je hip nato prihitel nazaj in odklenil težka vrata, je bila celica že prazna. Jeknik je skozi okno skočil na sprehajališče, nato preprezal ograjo, skočil na drevo, preplezal se zunanji zid in po Pražakovi ulici izginil v noč. Pazniki so sicer takoj uprizorili pogon za njim, a noč ga je vzela, da ni ostalo po njem ne duha ne sluha.

Ko je Bradeško pobegnil, je bil bos in golgolav, oblečen samo v srajco, spodnje hlače in v hlače iz običajne arestantovske raševine. Pobegnil je po vsej verjetnosti proti Rožniku in od tam proti Polhovemu gradu, odkoder je doma. Rojen je bil Bradeško 3. marca 1896 v Prapračah, njegov osebni popis navaja: visok 164 cm, srednje močan, podolgatega, zdravega obraza, precej plešast, sicer pa kostanjavih las in prav takšnih obrvi, sivih oči, slabih zob, obrt. Kot posebno znamenje nosi na desnem licu brazgotino od rane. Ker v obleki, ki jo je odnesel iz ječe, ne bo mogel dalje, je kje na poti že gotovo poizkusil vlomiti, da se malo bolj opremi in pripravi za nove podvige.

Smrtna nesreča v kotredeškem rovu

Zagorje, 18. junija

Zgodaj davi je rudarje globoko užalostila vest o tragični smrti 33letnega tovariša Jožeta Prašnikarja, ki je bil zaposlen pri zidavi jaska v kotredeškem rovu. Potrti in zamišljeni so se rudarji zbirali na cesti, iz hiše pod Skalo pa se je slišal pretresljiv jok.

Ob 22. je nastopila partija: Prašnikar, Šinkovec in Grčar, ki opravljajo zidarska dela. Grčar je bil nekje drugje zaposlen, Prašnikar in Šinkovec pa sta delala skupaj, ko je okrog 2. zjutraj padel na oder ali »pine težak kamen. Oder se je porušil in je Prašnikar padel v 80 m globok jask, dočim se je njegov tovariš Šinkovec oprijel nekega ogrodja in tako rešil.

Ko so prišli do ponesrečenca, je bil že mrtev. Odnegli so ga v kopalnico, kjer so ga očistili, potem pa so mu v bolnišnici Bratovske skladnice obvezali strašno razbito glavo. Pokojnikova žena in drugi stanovci v hišah pod Skalo so bili že ob 2. zjutraj obveščeni o smrtni nesreči. Mrtvega Prašnikarja so prinesli v njegovo stanovanje ob 5. zjutraj, baš v času, ko bi se bil moral po napornem delu vrniti k počitku.

Obžalujejo žalostno usodo svojega tovariša, razpravljajo rudarji tudi o vzroku nesreče. Soglasno je mnenje, da je tudi ta nesreča usodna posledica naglega dela. V rudnikih se mnogo praznuje, v pičlo odmerjenih dneh obratovanja pa se dela z vso naglico. Saj tudi v hudih skrbih za zaslužek rudarji sami tedaj ne mislijo dosti na preteče nevarnosti. O tem priča tudi manjša nezgoda, ki se je snoči pripetila v kisoškem obratu.

Nesrečna družina

Lendava, 18. junija

»Jutro« je poročalo, da je bil pred kratkim ogenj na Hotizi. Zdaj se je dognalo, da je ogenj zanetila gospodinja sama. Vdovi Horvatičevi se je omračil um in je na podstroju zakurila ogenj. Mož Horvatičeve je pred leti med vožnjo iz Zagreba domov padel pod vlak in se je ubil. Zapustil je materi šest mladoletnih otrok. Vsa družina je živeła v velikem pomanjkanju.

Sumadija! Je smo prav na robu pokrajine, ki jo v davni obiloval Panosko morje. Sledovi nekdanjega umika vodá so ostali izrazito vrezani v stopnjevitem, terasastem svetu, ki se polagoma spenja z obale Dunava k Avali. Na planotah in v valovito izdolbenih globelih ter malih dolinicah se odraža od zelene okolice javorumenca, ilovnata prst. Za nami se širi v nedogled prostrana ravnina plodne Vojvodine. Svet, ki prav tako kakor naše planine, le v drugi smeri, priča o usodi svojega postanka iz onih dni, ko so reke izpolnile in nanesle zdaj plodno, bogato našo žitnico. In ni samo slučaj, da si je jugoslovanski Piemont, ljubko vzvalovana Sumadija, posadila prestolnico prav na rob te lepe zemlje. Pod nožjem Avale, ob stiku Save in Dunava, si Beograd ni mogel izbrati lepše lege, kakor jo ima, da kraljuje kot daleč vidna predstraža zaledja, polnega junaštva in svetle zgodovine.

Cestišče je vsevidlj široko, trdo in vzbočeno, vendar se dviga prah. V velikih zavojih se sučemo nad dolinicami mimo po-

Lahke poletne obleke

so hitro sveže oprane — vzemi samo LUX!

pristen samo v tem zavitku

Sirote so izgubile zdaj še mater, ki je v duševni zmedenosti povzročila, da so ostali tudi brez strehe.

Huda požarna nesreča

Gornja Radgona, 18. junija

Niso se še osušile gasilske cevi gornje-radgonskih gasilcev od petkovega požara v Ivanjih, že je v soboto popoldne plat zrvona naznanil ponovno požarno nesrečo. V gospodarskem poslopju posestnika Zauderla v Črešnjevcih pri Gornji Radgoni je iz neznanih vzrokov začelo goreti. Ker je vladala v zadnjem času precejšnja suša in je del poslopjij lesen, so ognjeni zubi kaj hitro zajeli vse gospodarsko poslopje in stanovanjsko hišo. Vse je pogorelo do tal. Zgoraj je tudi ves živež in 4 svinje, hude opeklino po rokah pa je zadobila Zauderlova stara mati.

Na kraj nesreče so sicer kmalu prispeli gornje-radgonski gasilci, gasilci iz Radencev in Orebovcov, vendar je bilo gašenje dokaj otežkočeno, ker je vladal hud veter, na drugi strani pa so zaradi pomanjkanja vode morali črpati vodo iz oddaljenosti okrog 1000 m. Škoda je tem občutnejša, ker so bila poslopja zavarovana zelo nizko.

81 zaporov na grbi enega človeka

Ljubljana, 18. junija

Policija je danes izročila sodišču 52letnega poklicnega vagabunda Ivana Zabjeka iz Spodnje Hrušice, ki je šel tokrat »uživati« svojo 81. kazen. Vse življenje Zabjek ni bil deležen drugega, kakor da je v kratkih časovnih razdajah od zapora do zapora po malem sleparil, kradel in živel na vse načine, ki so prepevodani. Med kaznimi, ki jih je že odsedel, so razen številnih manjših — kakor so po navadi majhni in skromni tudi njegovi kriminalni odsedel tudi nekatere večje, enkrat kar dve leti skupaj. Te dni se je Zabjek pomahal med kmetijske okoličane, ki na Sv. Petra nasipu prodajajo krompir. Dvema kmetoma je v dveh krmah poneveril sedem ali osem vreč krompirja, ki sta jih bila tam shranila za svoje odjemalce. Ivan Zabjek pa je seveda že prestar in preveč vajen svojega posla, da bi ga mogla 81. kazen zaozorniti na pravo pot.

Stara Micka iz Zirov, ki je včasih slovela za dobro kuharico, krade zdaj vse, kar ji pride pod roko. Bila je nad 25krat kaznovana zaradi tatvine. Danes je prišla pred 3 sodnike, ker jo je državni tožilec obtožil, da je letos sredi maja v Škofji Loki ukradla 2 ženska dežnika, vredna 250 Din in da si je prilastila še tretji dežnik, katerega lastnica je neznanca. Micka iz Zirov je vse priznala, samo za tretji dežnik je trdila, da ga ni ukradla, marveč si ga je samo izposodila. Obsojena je bila le zaradi prvih dveh dežnikov na 6 mesecev strogega zapora, zaradi tretjega pa je bila oproščena. Po sodbi se je Micka priklonila sodnikom: »Sprejemim! Hvala vam lepa! Tudi branilcu se je lepo zahvalila, ker da je govoril fletno in imenitno.

Na samotni srečujemo vedno več oplenskih romarjev: eni peči, drugi na vozovih, očetje z opešanimi otročki v naročju ali štuporamo. Nekateri se že vračajo od ranega opravila, drugi pešajo tjakaj kilometre daleč. Polja, polja, dobro in skrbno obdelana, grmičje, majhni gaji, a hiše in vasi je videti čudo malo. Pokrajina je redko naseljena in vsa bivališča so skrita med šljivku in drugo drevje. Daleč doli proti jugu o mehki obrisi gosto obraslega pogorja. Spreddaj, prav v osrčju vse prostrane pokrajine pa se dviga bela cerkev, kraljevska zadušbina na Oplencu. K njej se pobožno vzpenjajo polja in travniki in vinogradi. Svečano stoji v svojem tišem dostojanstvu in vabi k sebi. Topola, majhno mestce pod Oplencem, je zadnje leto postala najpomembnejši kraj Jugoslavije. Videti je, da si bo lepo opomogla, ko je že doslej bila deležna marsikatero pridobitve. Ustavimo se na prostrani terasi pred novim hotelom na kraljevem posestvu. Očarljiv je razgled in že z njim je lepo poplačan trud slahernega romarja, ki si je vsaj enkrat poželet stoniti na Oplenac.

(Sledi.)

Tel. 21-24 ELITNI KINO MATICA Tel. 21-24

Danes ob 4., 7.15 in 9.15 uri zvečer film smeha, petja, zabave in veselja

CLAUDETTA COLBERT

v sijajnem filmu

DOGODILO SE JE NEKE NOČI

Domače vesti

• Naši Čehoslovaki romajo na Oplenec. Čehoslovanski svaz v Beogradu priredi 21. t. m. skupno romanje vseh Čehoslovakov, živčih v naši kraljevini, na grob kralja Ureditelja na Oplencu. Z Oplenca odidejo v Kragujevac, kjer si ogledajo arzenal in položje vence na grob slovaških vojakov-mučnikov. Udeleženci plačajo do Zagreba polovično vozno. Od Zagreba do Beograda in nazaj vozi posebni vlak. Vozna bo znašala 150 do 200 Din po številu udeležencev. Prijave sprejema in daje vse potrebne informacije g. Klapaček, Češka industrijska banka v Ljubljani.

• Srbska akademija čestita Francoski akademiji. Od 17. do 20. t. m. proslavlja Francoska akademija v Parizu svojo 300 letnico. Ker ni mogla k proslavi poslati svojih zastopnikov, je Srbska akademija v Beogradu poslala Francoski akademiji pismo čestitko z značno pošto. Ta čestitka je pisana v francosčini ter naglašuje med drugim, da je proslava 300letnice Francoske akademije prav za prav proslava 300 letnice aktivnosti človeškega duha. Čestitko narekujejo občutki skupnih interesov in usode, ki veže Francoze in Jugoslovane že iz najstarejših zgodovinskih dob ter se vedno izraža z intimnim sorodstvom duha.

• Skupščina inženjerjev in arhitektov. V nedeljo in ponedeljek se je vršila v Beogradu redna glavna skupščina Zdrženja Jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov. Po kongresu so vsi delegatje pristopovali posvetitvi novega doma, ki si ga je zgradila beogradska sekcija združenja. Brez zemljišča so znašali stroški gradnje 1.600.000 Dva.

ve je poslali do 27. t. m. na naslov: Pahor Slava, Maribor, Maistrova ulica 17.

Lepota in toplina LUTZ

• Izredni občni zbor Društva Jeglič. Dne 1. julija ob 10. dopoldne se bo vršil v Zavezi sv. Stanislava v št. Vidu izredni občni zbor »Društva Jeglič«. Dnevni red: 1. Himna in pozdrav. 2. Poročilo odbora. 3. Izporemba pravil. 4. Volitve. 5. Programitev častnih članov. 6. Programatično predavanje g. J. Barleta in 7. Slučajnost. V primeru, da prvi občni zbor ne bi bil sklicen, se bo po 6 družbenih pravil vršil pol ure kasneje na istem prostoru in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki bo sklican pri vsakem številu članov. — Predloge je treba po družbenih pravilih 8 dni prej pisмено prijaviti družbenemu odboru. — Odbor.

Zvočni kino Dvor

Telefon 27-30

Samo danes ob 4., 7. in 9. uri
RANDOLF SCOTT v cowboyski scenzi

Prerija v plamenu

Vstopnina Din 4,50, 6,50 in 10,—

• Adamičevi izobraženci so izšli v novi številki ilustrirane tedenske revije za radio, gledališče, sport in modo »NAS VAL«, ki je edini slovenski tiskovinski tednik v naši banovini in prekaha tako vsebinsko, kakor tudi po bogati opremljenosti in zbiranju slikovnih materialov. V novi številki srečamo zopet Viktorja Pirnata s prijetno koserijo »O. Adria«, Angela Cerkvenika z novelo »Domovina, spominjaj se svojih herojev« in Schönherria z »Otroško tragedijo«. »NAŠEMU VALU« je priključena posebna priloga sprornam vseh važnih oddajnih postaj, s seznamom oper, operet, zvočnih iger in koncertov na našem in na tujem valu, aktualno radijsko tehniko in sijajno opremljeno modno rubriko. »NAS VAL« je najcenejši ilustrirani tednik. Mesečna naročnina znaša komaj 12 Din. Zahtevatje še danes brezplačno in brezobvezno na ogled en izvod. Pišite na naslov: Radijska revija »NAS VAL«, Ljubljana.

Dober zimski proračun LUTZ

• Borba proti radijskim motnjam. Slednji poslušalec radija ve, kaj se to pravi: piskanje, prasketanje, tuljenje, rezki zvočni udari, ki pokvarijo človeku ves užitek prenosa. Ko so tehnično bistromnejši naročniki radija dognali, da povzročajo te motnje pogostokrat razne električne naprave v soseščini, so začeli na direkcijsko pošto in telegrafa deževati zahteve, naj se čiščenje radijskega sprejema zaščiti na kakršenkoli način. Motilni viri so domala vse električne naprave, pri katerih se tok prekinja, torej tudi stikala, signalne naprave, razne vrste motorjev na aparatih domače uporabe, električni vžigalniki, razni medicinski aparati, električni zračniki, posebno pa visokofrekvenčni masažni aparati. Na podlagi posebnega zakona, ki dreje, da mora biti vsaka električna naprava, ki moti sprejem, zavarovana, so bili pozvani lastniki teh motilnih naprav, da jih zavarujejo. Pri izvajanju tega zakona pa so nastale težave že s tem, da je bilo treba motilce iskati in ugotovljati njihovo področje. Pred vsem je manjkalo strokovne literature, ki bi za obe prizadeti stranki, za motilca in za poslušalca, avtoritativno tolačila vpliv in odpravo motenj. Najnovejša številka »Elektrotehniškega vestnika« pa je objavila prvo strokovno literaturo, ki bo brez dvoma vzbudila pozornost vse naše elektrotehniške in radiotehniške javnosti. Na 40 straneh list podrobno obrazloži motnje in način njih odprave. S tem je »Elektrotehniški vestnik« tudi najbolj odgovoril na najrazličnejša vprašanja in razprave, v katerih so razni ljudje svoje deloma upravičene, deloma pa tudi pogrešne trditve iznašali v tisku. Uredništvo je s to svojo izdajo izpolnilo oblatno vrzel v domači strokovni literaturi.

• Začasno vpisovanje v I. razred meščanskih šol. Da bo mogla banka uprava pravočasno predlagati ministertvu prosvete otvoritev novih vzporednic k prvim razredom in namestitve potrebne študentske učiteljske za šolsko leto 1935-36, je odredila, da bo na vseh meščanskih šolah v dravski banovini začasno vpisovanje v I. razred v četrtki 27. t. m. Začasnii vpis se bo izvršil samo na podlagi šolskega izkaza o dovršenem 4. ali 5. razredu narodne šole. Stalno bodo vpisani vsi učenci šole v pričetku pridojnega šolskega leta, t. j. 2. in 3. septembra. Takrat bodo morali predložiti tudi davčno potrdilo, izpolniti prijavo in plačati šolnino.

• Za ustanovitev muslimanske teološke fakultete. V Beogradu se je vršila konferenca muslimanov — študentov beogradske vseučilišča in muslimanov — intelektualcev, ki so nastanjeni v Beogradu. Konferenca je naglašala potrebo ustanovitve muslimanske teološke fakultete, da naši muslimani ne bi bili navezani na teološke študije v inozemstvu. Sprejeta resolucija naglašala, da pride kot sedež muslimanske teološke fakultete v poštrev samo Sarajevo.

• Maturantke drž. ženskega učiteljskega v Ljubljani iz leta 1925. Vabim, da se ob desetletnici mature udeležite sestanka dne 3. julija v Ljubljani po prihodu jutranjih vlakov, to je okrog 9. v hotelu Miklič. Popoldne eventualno izlet. Priidite vse, da se po 10 letih zopet vidimo! — Mila Andoškova, šol. upravitelja, Karlova pri Vel. Laščah.

• Smrt Mihajla Stojadinovića. V ponedeljek dopoldne je umrl v 80 letu starosti v Beogradu kasenjski sodnik v pokoju. Mihajlo Stojadinović je bil bolan že nekaj let. Znan je bil v vrstah bivše radikalne stranke kot eden njenih odličnih članov.

Vezalo ga je tečno osebno prijateljstvo dolga leta s pokojnim Nikolo Pašičem.

• Kranjsko učiteljsko društvo bo imelo v petek 21. t. m. po uradni učiteljski konferenci kratko zborovanje z dnevnim redom: volitve delegatov.

• Zapuščina v Ameriki. Glasom dopisa kralj. generalnega konzulata v Chicagu je umrl 6. novembra 1931 v Duluth Minn. Tony Touser rekte baje Anton Tomšič. V Ameriki je bil 90 let; elanoval je redno v kraju Munger Minn. Po pokliu je bil poljedelec. Pokopani je bil 10. novembra 1931. Dediča zapuščine bi bila brat pokojnega Janes in sestra, katere bivašišče je »Zaveč št. 41, občina »Pocavec. Oba kraja sta neznan. Ker manjkajo tudi drugi potrebni podatki dedičev, so vsi občinski in župni uradi in še posebej naši izseljenci naprošajo, da pošljejo njim znane podatke izseljenškemu referentu kr. banke uprave v Ljubljani. — Slovenski listi v Ameriki naj blagovolijo to ponatisniti.

Za sončenje samo »NIGGEROL«. Doroja Gregorič, Ljubljana, Prešernova ul.

• Bitka med orožniki in razbojnikom. Bilzu vasi Alibane so orožniki že precej časa zasledovali hajduka Milentija Radevanovića, ki je bil nekdanji blagajnik alibanske občine, potem pa je v prepriču ubil svojega brata in zbežal v goro ter precej časa strašil vso okolico kot nevaren razbojnik. Ko so orožniki hajduka obkolili, se je razvila sredi bitka. Hajduk je iz svojega zaklona streljal s puško ter metal ročne granate. Vodja orožniške patrulje Pavel Marišek je bil tako hudo ranjen, da je poškodobam podlegel, podnarednik Jazič pa je naposled, dasi tudi ena ranjen, nevarnega zločinca ustrelil.

• Še je čas, da se zapomele prijavijo za veliki družabni in propagandni izlet Jadranske straže v Grčijo in Egipt, toda prijavitelj se morajo takoj. Slavni zgodovinski kraji, pokrajinske lepote, dnevi solca, kopanja in družabnega razvedrila na našem najmodernejšem in največjem parniku »Kraljici Marijki« — vse to bo ostalo slehernemu izletniku v nezbrisnem spominu. Kdor le ulegne, naj se posluži te edinsvene priložnosti in naj se priključi izletnikom, med katerimi je cela vrsta odličnih mož iz Jugoslavije pa tudi iz inozemstva. Vsa potrebna posebnila daje oblatni odbor Jadranske straže v Ljubljani, palača LKB. Samo takojšnja prijava še omogoči udeležbo na izletu.

ZURAN KREMO

masirana koža postane v dveh urah na solncu temno rjava, lepa gladka in mlada 5398

• Putnikovi avtobusni isleti. V Logarsko dolino 23., 28. in 29. t. m. Cena vožnje 125 Din (vštevši kosilo). V Opalijo 30. t. m. 195 Din (vštevši kosilo). V Benetke 28. do 30. t. m. 755 Din (inkluzive vsa oskrba in polni list. Prijave do 25. t. m. pri »Putnik« v Ljubljani.

• Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih živčnih bolečinah in kolkih, ušesu (Hensschuss) se uporablja naravna »Franz Josefova« voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala. Registr. od ministarstva za socialno politiko in narodno zdravje S. br. 15.485 od 25. maja 1935.

• Tovažna JOS. REICH sprejema mehke in škrobijeno perilo v najlepšo izdelava.

NAJLEPŠE DARILO

pridnemu dijaku je:

FOTO APARAT

katerega dobite že od Din 75.— naprej. Sveži filmi vedno na zalogi. Amaterska izdelava prvovrstna, pri

Foto Touristu - Lojze Šmuc
Aleksandrova cesta 8 5176

Iz Ljubljane

• Delovni jubileji v pevskem zboru Glasbene Matice. V torek zvečer se je v Hubadovi dvorani GM vršil redni občni zbor našega vodilnega pevskega zbora, ki se ga udeležilo nad 70 pevcev in pev. Predsednik zbora Pečenko se je v svojem otvoritvenem nagovoru spominjal predvsem blagopokojnega Viteškega kralja, ki je bil velik pospeševatelj kulturnih pokrovet in je bil tudi Matičarjem velikodušen pokrovitelj, saj je z izrednimi simpatijami spremljal njihovo delovanje in je zbor večkrat odkloval z visokimi odklovanji, leta 1932 pa mu tudi podaril zastavo. Sledila so poročila funkcionarjev, ki so po večini že več kot deset let na svojih mestih, kar je dovolj značilno za vzorno solidnost društvenega dela. Tako je Silvin Pečenko lani praznoval desetletnico predsednikovanja, po več kot deset let opravlja svoje posle blagajnik Karel Lasbacher in arhivar J. J. Cerar, tekničar Jakob Gerčar pa je prav predčvrčnejšim podal svoje deseto delovno poročilo. Predsednik mu je pri tej priliki v imenu članstva poklonil v znak priznanja dragoceno nalivno pero in svinčnik s šopkom rož. Pri volitvah, ki so sledile, je bil izvoljen skoraj v celoti dosedanji odbor, predsednik Hubadove župe dr. Svigelj pa se je pred zaključkom skupščine Matičarjem v toplih besedah zahvalil za njihovo vzgledno delo.

• Koncert v poslopju mestnega magistrata. Kakor že javljeno, bo v ponedeljek 24. t. m. ob 9. zvečer v spodnjih prostorih magistrata poslopja intimitni koncert, ki ga priredi naša Glasbena Matica. Pri koncertu sodelujejo: prof. Karel Jeraj (violina), Slavko Korošec (flavja) Richard Kocjan (oboa), Vinko Šušteršič (viola), Bogomir Leokovic (celo), dalje Stefka Korencanova (eopran) in Valt Smerkolj (ples). Sediži po 10 Din, stojišča po 5 Din so od četrtka dalje napredaj v knjižarni Glasbene Matice.

• Klavirsko igranje Ravnikove šole bo obudovoli drevi ob četrtn na sedem v filharmonični dvorani. Nastopijo njegovi gojenci: Silva Hrašovec, Turšič Ivan, Müller Gustav, Vodušek Valens in Ostere Marta. Vse točke sporeda so visoko umetniške vrednosti in naštrudrane tako izvrstno, da bi lahko dal nocojšnji produktivni z vsa pravico naslov koncertni klavirski večer. Podrobni spored produktivne etane 2 Din ter se dobi do 6. ure v knjižarni Glasbene Matice, nato pa v veži filharmonične dvorane. Med izvajanjem posameznih točk vetop v dvorano ni dovoljen.

• Močvirne kopališče. Priznava zdravilnost močvirnih kopelj pri REVMI sklepov je posledica hyperemiziranja. Pojamla: Pistyan: Pistyan Informator, Zagreb, Strossmayerjev trg 1-II.

Pistyan:

• V dramskem gledališču bo v petek ob 20. uri upriscoritev Molnarjeve igre »Lilom«. Uprizori jo prof. šest z gojenici dramatične šole ljubljanskega drž. konservatorija. Nastopijo naslednji gojenci: Polajnarjeva, Antičeva, Kovačičeva, Šimenčeva, Baukartova in iz prijaznosti ga. Lofkova, dalje Burger, Rastresen, Švigelj, Gale, Hribar, Bršnik, Gregorc, Pianecki, Frelih, Zagar. Dejanje se veši v Budimpešti pred vojno. Prodaja vstopnic pri dnevnih blagajni v operi po cenah kakor veljajo za dramske dijaške predstave od 4 do 14 Din.

• JNAD Jadran. Tovariši (Ice), v soboto, 22. t. m. bo izšel s čolni po Ljubljani. Zbirališče točno ob pol 7. na Šentjakobskem mostu. Povratek zvečer. Vabilni vsi.

• Društvo jugoslovenskih obrtnikov, podružnica Ljubljana-mesto vabi člane, da se sigurno udeležijo posreba umrlega člana g. Pavla Šimenca, vrtnarskega mojstra pri Sv. Križu na pramnik 20. t. m. ob 4. popoldne.

Zvočni kino Ideal

Samo danes ob 4., 7. in 9.15 uri
film veselja in smeha

Kontesa pleše

Trude Berliner, Georg Aleksander

• Krst brezmotornih letal bo jutri ob pol 17. na letališču. Izpred nebotičnika bo peljal avtobus Aeroputa.

• Kaj nam bo nudilo Otroško pomladansko slavje 20. t. m. Tivolj, Atena! Nastop otroških vozil, male mamice z vozčki, nagradne dirke, harmonikarji, petje, ribolov, Gasperčkove šale, rajanje, vesele proste igre. Mnogo smeha, zabave in sladkega okrepčila. Pozornite se s prijavo.

• Odhodnica čehoslov. učitelja. Učitelj na tukajšnji čehoslov. šoli g. Vogl zapusti Ljubljano in se vrne na novo službeno mesto v svoji domovini. Njegovi rojaki mu prirede v soboto 22. t. m. ob 20. odhodnico v restavraciji »Zvezdic«.

• Čehoslovka šola v Ljubljani zaključi šolsko leto v soboto 22. t. m. ob 15. Deca se sestane v šoli, kjer dobi spričevala, nakar odide na pokopališče, kjer položijo vence na Resljevi grob. Roditelji in prijatelji šole so iskreno vabljani.

• Društvo jugoslovenskih obrtnikov v Mostah nam sporoča: Razstavljalci obrtniškega društva, podružnica v Mostah, smo v nedeljo ogledali razstavne prostore v narodni šoli in s tem končali priprave za našo veliko obrtniško razstavo. Obrtniki smo pridno na delu, da pokažemo cenjenim obiskovalcem naše domače, ročno in solidno delo in da s tem dokazamo, da je res boljše od vsakega tovarniškega izdelka. Opažajo se že po raznih krajih tudi lepi veliki plakati s katerimi vas društvo vabi in opozarja na otvoritev dne 7. julija ob 10. uri. Obrtniki vseh panog so svoja dela po večini že izgotovili, drugi pa hite, da ne zaostanejo. V današnjih časih se cenj res samo delo visoke kakovosti, a tega so zmogli samo naši, če prav revni, vendar solidni obrtniki. V vašem interesu je, da si zagotovite od njih solidno postrežbo s tem, da jih moralno podprete!

• Promenadni koncert bo v nedeljo 23. t. m. ob štirih popoldne na Gradu otvoril kresni večer, ki ga priredi ljubljanski Rdeči križ, vsem znani podpornik bednih soseščanov. Zabavni epored je nester, vstopnina nezmanca: samo dva dinarja. Vse kaže, da bo udeležba zelo velika. Torej bo zabava imentna.

• Trgovine v dnevi evarhističnega kongresa. V amisu sporazuma s pripravljajlnim odborom evarhističnega kongresa in pomočniškim zborom Združenja trgovcev sporoča uprava Združenja trgovcev v Ljubljani, da bodo trgovine v petek in soboto 28. in 29. t. m. vse dan odprte. Ker pa se vršijo v soboto 29. t. m. na praznik sv. Petra in Pavla od 10. do 12. predpoldne številna evarhistična zborovanja, ki jih priredi odbor evarhističnega kongresa tako za trgovce, trgovske nameščence ter vavence, naj se trgovine brez izjeme v času od 10. do 12. ure dopoldne zapro, ja se na ta način trgovcem, nameščencem in vavencem omogoči udeležba na teh zborovanjih. Za trgovce bo zborovanje v veliki dvorani Trgovskega doma. V nedeljo na dan glavnih verskih prireditev pa morajo biti trgovine brezpopolno zaprte. Istočasno poziva uprava vse gg. trgovce, da uredijo svoje izložbe po navodilih odbora evarhističnega kongresa, in sicer tako, da namestijo v izložbe kongresni lepak ali plaketo, sploh pa morajo izložbe imeti elavnostni značaj kongresa. Vsa pojasnila glede izložbe se dobijo pri odboru evarhističnega kongresa telefon št. 25-21 in 25-22 ali pa osebno v palači Vzajemne zavarovalnice. — Uprava združenja trgovcev.

• Novi grobovi. Pri Sv. Križu v Ljubljani je umrl ugledni ljubljanski vrtnar in posestnik g. Pavel Šimenc, star šele 50 let. K večnemu počitku ga bodo spremlili jutri ob 16. — V ljubljanski bolnišnici je umrla gospa Ana Oblakova, rojena Magister. Pogreb bo jutri ob pol 17. — Pokojnim blag opomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

• Za mestne uboge je daroval g. Sunara Ivan v počastitev spomina pok. Frana Oseta 100 Din. Mestno poglavarstvo se darovalcu najtopleje zahvaljuje.

• Zveza gospodinj opozarja na predvajanje o električni kuhinji, ki bo danes ob 20. Breg 3. Pokušnja jedi. Vetop prost.

• Prošnja za pomoč. Pred dvema letoma smo poročali, da so se v Zemunu slovenskemu rojaku Franu Mastnaku rodila trojčka. Srečo rodbine je tedaj lalila beda, pozneje pa je oče dobil delo. Sedaj je zopet brez posla. Družina je v hudi stiski, prebiva v Kolodvorski ulici 18.

• Nesreča v gozdu barona Borna. S Putehofa nad Tržičem se včeraj pripeljali 21letnega Borovnega dvarja Ferdinanda Bavdka, ki se je v gozdu zrušilo nanj dre-

vo in ga stisnilo preko želodca in prsnega koša. Bavdek je dobil precej nevarne nranjave poškodbe.

• Motika in pokopavanje pusta. Na pepelnico sredo 6. marca so fantje iz Gradca pri Litijski maskirani pokopavali pusta v Zgornjem Logu. Spreved 11 maskar je prišel tudi do doma delavca Strmoljana. Tu mu je nekdo zaklical: »Daj zganja! Odkupi se, drugače pokopjemo pusta na tvojem dvorišču.« Prišlo je do burnega incidenta. Najprej je bil od nekoga maskiranca udarjen s motiko Strmoljanov prijatelj Karol Lesjak. Nato je bil Strmoljan s motiko udarjen po glavi trikrat tako, da so bile rane smrtonosne. Malo časa je nato včeraj obsočil 22letnega Viktorja Omerzo na 4 mesece in 30 dni strogega zapore. Obtožence je kazen sprejel.

• Reparski napad sredi noči. Ko je v noči na nedeljo nekaj ljubljanskih obisk iz Voepernikove kavarne proti svojemu stanovanju na Galušovem nabrežju, se mu je na poti pridružil kakšnih 20 let star, čedno, v svetovito obleko obleden neznanec. Pred vrati domače hiše je tujec iznenada iztrgal svojemu sopotniku zlato uro in verzičico in pobegnil. Pten je bil vreden okrog 2000 Din.

Iz Maribora

• Za kraljev spomenik so darovali: poštni urad v Belčinski, gospodarska združba poštnih nameščencev v Mariboru, strelska družina v Koških, karitativna zveza v Mariboru, Zveza kulturnih društev, drž. nižja gozdarska šola in državna klas. gimnazija V. a razred po 100 Din, L. deklasična osnovna šola v Mariboru 374 dinarjev, narodna šola pri Sv. Juriju ob Ščavnici 254 Din, Zveza privatnih nameščencev v Ljutomeru 129 Din in narodna šola v Črešnjevcu 120 Din.

• Sprejem bolgarskih železničarjev. Bolgarski železničarji bodo prispeli v Maribor v četrtek zjutraj z brzovlakom. S posebnim vlakom se bodo dopoldne odpravili na Ruše in Falo in si tam ogledali tvornico za dušik in elektrarno. Iz Ruš se bodo pripeljali ob 11. uri na glavni kolodvor, kjer bo slavnostni sprejem. Pripravljajni odbor za sprejem bolgarskih železničarjev vlijudno vabi vse mariborske železničarje in vse občinstvo, da se slavnostnega sprejema v čim večjem številu udeleži.

• Kraina srečna terasa s višinskim zrakov. brez prahu, restavracija in kavarna hotela »Orel« dnevno odprta. Točilne cene, dobra postrežba. Ob sobotah in nedeljah, ob praznikih in pred prazniki koncert.

• Zanimiv plebsicit Pobrezanov. Preteklo nedeljo dopoldne je bilo ob veliki udeležbi pri Rendiju na Pobrežju veliko protestno zborovanje proti priključitvi velike pobreške občine k velikemu Mariboru. Zupan Matija Volk je navzočnim zborovalcem obrazložil znano spomenico, v kateri zahtevajo Pobrezani nekakšno avtonomijo. Za njim je govorilo še več govornikov. Potem je bil plebsicit. Zborovalci so bili pozvani, naj se razdele v dve krški: oni, ki so za priključitev, naj stopijo na levo, nasprotniki priključitve pa na desno stran. Vsi zborovalci, razen nekaj ženic, so baje drveli na desno stran. Tako pobreški plebsicit, zakon pa drugače...

• Na državnih deški meščanski šoli v Mariboru bo vpisovanje novincev v 1. razred v četrtek 27. t. m. ob 8. do 12. in od 14. do 17. ure. Ker šolnine pri tem vpisu še ni treba plačati, zadostuje, da se zgledajo učenci sami s šolskim izpričevalom o dovršenem 4. ali 5. razredu osnovne šole. Važno je, da se vsakdo vpiše še sedaj, ker ob prenapolnitvi šole pri glavnem vpisu v pričetku septembra ne bo mogoče sprejeti novih učencev. Tudi mora vedeti šolska oblast že sedaj točno število učencev. Pravico do vpisa imajo učenci iz mesta in okolice brez sodnih okrajev št. Lenart in Slov. Bistrica.

• Sprejemni izpiti na realni gimnaziji v Mariboru. — Na prošnjo mnogih staršev, ki hočejo odgovoriti z otroci na letovanje, se bodo vršili sprejemni izpiti dne 26. in 27. t. m. in 1. julija ob 8. uri. Prošnje, kolkovane s 5 Din, naj se izročijo ravnateljstvu osebno ali po pošti do 25. tega meseca.

• Večerni promenadni koncert bo drevi v mestnem parku, in sicer od pol 9. do 10. ure. Igrala bo vojaška godba.

• Z unišaske verande. V ponedeljek zvečer je pri mednarodnih rokoborbah premagal znani mariborski atlet Filipandić po poldrugi minuti slovaškega mojstra Krupa. Angleški mojster Morton se je boril neodločeno proti francoskemu zamorcu Canyu. Neodločena je ostala tudi borba med jugoslovenskim prvakom Janešem in nemškim prvakom Auderschem. V odločilnem boju je Serbinsky premagal Rusa Kirilova.

• Poštenost. Dijak Polde Vehovar je našel na Glavnem trgu denarnico s 60 dinarjev, delavec France Majkler pa zlato verzičico, vredno 500 Din. Oba najditelja sta najdene predmete izročila predstojništvu mestne policije.

• Mariborski trg na Telovo. Zaradi telove procesije bodo mesarske stojnice jutri v četrtek premeščene na Vojašniški trg, vse druge stojnice pa na novi Glavni trg.

• Ponesrečena otroka. V Račah si je pri padcu zlomil levo nogo 14letni delavec sin Stanko Bauman. V Hočah pa je stružnica odtrgala prste na desni roki 4-letnemu ključavničarskemu sinu Andreju Pfeiferju. Oba ponesrečena otroka se zdravita v mariborski bolnišnici.

• Na Dravskem polju je gorelo. V Prepoljah je ogenj uničil štiri kmečke domačije. Izbruhnil je v gospodarskem poslopju posestnika Stefana Baumana in se zaradi vetra naglo razširil na sosednje objekte. Baumanovo, Pušnikovo, Stumbergerjevo in Peskovo gospodarsko poslopje je pogorelo do tal in znaša škoda nad 100.000 Din. Najhujeje je prizadet posestnik Pušnik, ki mu je ogenj povzročil nad 40.000 Din škode. Kako je ogenj nastal še ni dognano.

• Vlom na podstrežje. Na podstrežje stanovanja notarja dr. Bartola so vlomili neznanji storilci in odnesli iz zaklenjenih kovčgov razno perilo in obleko v skupni vrednosti nad 1000 Din.

• Kaj vse krajejo. Posestniki Zofij Hansonovi pri Mariji Snežni so neznanji storilci odnesli s strehe strelovod, ki je bil vreden 1200 Din.

Pristopajte k »Vodnikovim družbi«

Iz Celja

— Sestanek vseh državnih in samoupravnih upokojencev in upokojenk iz Celja in okolice bo v petek 21. t. m. ob 10.30 dopoldne v restavraciji v Narodnem domu. Na sestanku bo poročal tajnik Društva jugoslovenskih državnih in samoupravnih upokojencev in upokojenk v Mariboru. Vabljeni so upokojenci in upokojenke iz vseh panog in položajev.

— Umrlj je v ponedeljek v Celju (Komenskega ulica št. 5) v 70. letu starosti šolski upravitelj v p. g. Franc Rant. Pokojnik se je rodil 1. oktobra 1865. v Srednjem Bitnju pri Kranju. Pred svojo upokojitvijo je služboval v Radečah. Z njim lega v grob izvesten šolski, zavezan narodnjak in snačen mož. Pogreb bo jutri ob 16.30 iz hiše žakosti na okoliško pokopališče. — V bolnišnici je umrla v nedeljo 68letna posestnica ga. Ana Marjerja iz Laškega, v ponedeljek pa 86letni delavec Franc Remic iz Letuša.

— Izlet Zagrebčanov v Celje. Zagrebški »Merkur« bo priredil na Telovo 20. t. m. izlet v Celje. Ob tej priliki bo ob 16.30 na Glaziji zanimiva nogometna tekma med teamom Zagreba, ki ga tvorijo člani prvih zagrebških klubov, ki so ob enem člani »Merkurja«, in prvim moštvom SK Celja.

— Napad v gostilni. V nedeljo zvečer so fantje v neki gostilni v Ločah pri Poljčanah napadli 20letnega brezposelnega torbarskega pomočnika Jožeta Gobca iz Loč in ga močno poškodovali po vsem telesu. Gobca so prepeljali v celjsko bolnišnico.

— Obnovite srečke drž. razredne loterije v podružnici »Jutra«!

— Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 zvočni vellefilm »Petrograjske bele noči« in dve zvočni predigr.

Sokol

Nastop Sokola v Selnici ob Dravi. V nedeljo 16. t. m. se je vršil redni letni nastop sokolskega društva Selnica ob Dravi. Nastopili so pred šolo vsi oddelki s 13. točkami. Ugajale so zlasti vaje članov in članic. Tudi ob obe deca. Pred nastopom je spregovoril društveni starosta Br. učitelj Kikelj, v imenu župne uprave je pozdravil navzoče br. prof. Degen. Nastop je v moralnem pogledu izredno uspel, tem bolj, če pomislimo, pod kakšnimi težkimi okolnostmi deluje selniški Sokol. Društvo vodi vzornik, idealni bratje. Zelimo pa, da bi ob takih prilikah pohitili tudi mariborski Sokoli v Selnico in dali moralne opore marljivemu društvu.

Sokolsko društvo Krška vas pri Brežicah priredi svoj letni telovadni nastop v nedeljo 23. t. m. Po nastopu prosta zabava na letnem telovadišču z izbranim sporedom. Vabljeni!

Češkoslovaški sokolski tisk

Češkoslovaško Sokolstvo lahko z veseljem sledi razvoju svoje tiskovne službe. Poleg listov, ki jih izdaja ČOS kot centrala za svoje članstvo, naraščaj in deco ter cele vrste raznih župnih vestnikov in društvenih poročil, je v izdatni meri poskrbljeno za obveščanje vsega naprednega dnevnega tiska in vseh tednikov, ki izhajajo kot lokalne novine in raznih večjih in manjših krajišč. Za obveščanje novic, ki imajo uvedeno sokolsko poročanje, izdaja ČOS skoraj dnevno posebne obvestilne letake, katerih redakcija je poverjena nekaterim članom centralnega tiskovnega oddelka ČOS. Tako je ta oddelk izdal lansko leto 225 dnevnik obvestilnih letakov za dnevnike, dalje 35 obvestil za tednike in poleg njih še 5 mesečnih okrožnic. Češkoslovaško Sokolstvo ima vse svoje tiskovne sotrudnike vpisane v posebni seznam, iz katerega je razvidno, da sodeluje v dnevnem tisku v 32 župah skupno 134 sokolskih urednikov. Izmed 52 žup izdaja svoje glasilo 47 žup, vendar je nekaj župnih skupin med njimi, ki izdajajo svoj list skupno.

V jugoslovenskem dnevnem in ostalem tisku sokoleka poročevalska služba še ni popolnoma urejena. Došim imajo zlasti ljubljanski in zagrebški listi že svoje sokoleke obzornike, pogrešamo vedno bolj stalnih sokolskih rubrik v beogradskih vidičnih dnevnikih, kar ni v malo škodo Sokolstvu. Sodobno, da je skrajni čas, da se tudi v Beogradu otvorijo v dnevnikih stalna sokolske rubrike.

Vašne sokolske besede staroste dr. Brkoveškega. Na zadnji glavni skupščini ČOS je na zaključku zborovanja izreklet zvezni starosta dr. Stanislav Bukovki naslednje pomembne zaključne besede: Za glavno sokolsko nalogo smatram danes vzgojo trdnih, uravnoteženih jeklenih značajev, ki morajo postati nepremisljivi in odporni za vsak trenutek in v vsakem osredju, nobni moralne sile in izdatnosti za popolno uveljavljanje v zasebnem in javnem življenju, stalno samo v pozitivno tvornem smislu. Današnja doba zahteva premišljenih in

uvidevnih ljudi, ki so vedno pripravljene za junakstvo in odločno branbo pravic samostojnosti in svobode proti katerikoli načinu nasilja. Samo tako se bo naše sokolsko

delovanje razvijalo dalje, ne samo za območje naše organizacije, temveč za vse življenje našega naroda. — Besede, ki veljajo za vse in povsod.

Gospodarstvo

K načrtu hranilničnega zakona

Načrt hranilničnega zakona, ki ga je trgovinsko ministrstvo predložilo v izjavo zbornicam in zainteresiranim korporacijam in čigar vsebino je »Jutro« v glavnih točkah že objavilo, vsebuje nekatere važne določbe, ki jih bo treba vsekakor spreminiti.

Predvsem določa § 4 zakonskega načrta, da smejo hranilnice ustanovljati le občine ali skupine več občin S to stiziacijo so izključene banovinske hranilnice in tudi okrajne hranilnice. Medtem ko je glede okrajnih hranilnic preosnova mogoča na ta način, da stopijo namesto okraja odnosno sreza kot ustanoviteljice in garantinje vse občine dotičnega sreza ali pretežni del občin, bi morale po zakonskem načrtu banovinske hranilnice likvidirati v roku enega leta od dneva uveljavenja zakona. Ne vidimo razloga, zakaj bi morale banovinske hranilnice likvidirati, ko imajo vendar baš ban. hranilnice radi garancije od strani banovine največje možnosti za razvoj in za koristno delovanje v prid gospodarstvu vse banovine. Po našem mnenju bi moral zakon celo stremeti za tem, da se delokrog banovinskih hranilnic še razširi, tako da bi prevzele vlogo centralnega hranilničnega zavoda za dotično banovino ali pa vlogo, kakor jo imajo v nekaterih drugih državah dožele hipotekarne banke. Če pa obstoja namen, da se vse že obstoječe banovinske hranilnice v naši državi pretvorijo v take banovinske hipotekarne banke s širšim delokrogom in s posebnimi pravicami, potem mora pač zakon vsebovati v tem pogledu posebne prehodne določbe.

Nadalje določa zakonski načrt, da smejo naziv »štedionica« ali »hranilnica« samostojno ali v zvezi s drugimi besedami uporabljati samo ustanove, za katere velja ta zakon in da so druge kreditne ustanove dolžne v teku enega leta spremeniti svoj naziv. Ta določba je vsekakor upravičena, da ne bi drugi zavodi z nazivom »hranilnica« spravljali prebivalstvo v zmotno glede njihovega pravega značaja. Tudi češkoslovaški zakon o hranilnicah vsebuje tako določbo. Vendar bi bilo morda priporočljivo tako omejitev predpisati le za zavode, ki bi se v bodoče ustanovili, dočim bi bilo morda dovolj, če se za že obstoječe zavode predpiše določba, da morajo poleg naziva hranilnica imeti tudi še drug naziv, da zamenjajo ni mogoča. Tako imamo na primer pri nas mnogo zadrug, ki imajo naziv »hranilnica« in posojilnica ali obratno. Pristavke posojilnica v nazivu samem praktično v dovoljni meri izključuje zamenjavo z zavodom, ki je hranilnica v smislu hranilničnega zakona.

Prav tako štiti zakonski načrt naziv »hranilna knjižica« ali »hranilna vložna knjižica«. Tak naziv smejo imeti samo knjižice, ki jih izdajajo hranilnice. Ostalim denarnim zavodom, ki sprejemajo vloge na hranilne knjižice, bi preostajala torej možnost, da svojim hranilnim knjižicam dajo naziv »vložna knjižica«. Če bo ta določba obveljala, potem bi bilo potrebno, da se določi daljši rok za zamenjavo že obstoječih hranilnih knjižic z novimi, ki bi nosile drug naziv.

Pozdraviti je v interesu naših hranilnic določbo zakonskega načrta, da se sme v hranilnice nalagati gotovina maleletnih oseb in oseb, ki so pod skrbstvom gotovina samoupravnih teles. Javnih, cerkvenih in korporacijskih fondov ter gotovina sodnih depozitov. Seveda pa je za praktično izvedbo te določbe potrebno, da se spreminja v tem smislu tudi zakon o Državni hipotekarni banki (členi 5, 10 in 117) ter zakon o nespornem postopku (§ 160), sicer bi gornja določba predstavljala le mrtvo besedilo zakona. Po navedenih dveh zakonih se sme namreč pupilni denar nalagati le pri Državni hipotekarni banki.

Neobhodno potrebna pa bo sprememba določb § 15, ki navaja, kako sme hranilnica plasirati sredstva od poverjenih hranilnih vlog. Določbe tega paragrafa hudo omejujejo in utesnjujejo kreditno politiko hranilnic. Te določbe glede plasiranja denarja so bile očitno sestavljene pod vtisom težkoč, ki so nastale v našem kreditnem organizmu v zadnjih letih. Zakonodajalec je tu vzletel kot izhodišče tezo, da je nelikvidnost, s katero se imajo boriti mnoge naše hranilnice,

nastala izključno zaradi tega, ker so hranilnice prej premalo skrbele za likvidnost, ni pa upoštevale druge okolnosti, da bi redkokatera od naših hranilnic prišla v plačilne težkoče, če bi leta 1931, ko je prišlo do znanega navala vlagateljev na denarne zavode, dala Narodna banka hranilnicam na razpolago dovoljna sredstva za prvo obrambo navala od strani vlagateljev, kakor so to storili v drugih državah.

Načrt zakona o hranilnicah dovoljuje hranilnici, da sme le do največ 20. odstotka hranilnih vlog na knjižice uporabiti za posojila na nepremičnine (namreč za amortizacijska, hipotekarna, menično-realna posojila in posojila v tekočem računu na podlagi hipoteke). Vseh ostalih 80 odstotkov bi morale po tem zakonskem načrtu hranilnice nalagati v več ali manj kratkoročne naložbe. Pri ustroju našega kreditnega organizma in denarnega ter kapitalnega trga je v naprej izključeno, da bi mogle hranilnice najti kratkoročni plasman za tako velik del hranilnih vlog. Na drugi strani pa moramo upoštevati, da so hranilnice po svojem namenu zavodi, ki dajejo v prvi vrsti dolgoročni hipotekarni kredit. Garancija občine ustanoviteljice za obveznosti hranilnic je baš potrebna zaradi tega, da lahko hranilnica v večji meri kakor vsak drugi zavod plasira svoja sredstva v hipotekarna posojila, ki so večinoma dolgoročna. Garancija občine ustanoviteljice namreč daje vlagatelju popolno varnost za hranilno vlogo in je večji naval vlagateljev pri hranilnicah praktično možen je takrat, če nastopi med vlagatelji splošno panično razpoloženje; v takih primerih pa ne more, zlasti po izkušnjah zadnjih letih let pri nas in v drugih državah, tudi zelo visok odstotek likvidnosti obvarovati zavoda pred nelikvidnostjo in mora v takih primerih prikočiti na pomoč novčanična banka. Tudi v drugih državah vidimo, da se hranilnice v pretežni meri bavijo z dajanjem srednjeročnih in dolgoročnih hipotekarnih posojil in da plasirajo pretežni del sredstev od hranilnih vlog v hipotekarna posojila. Za primer naj navedemo, da so imele vse tri praške hranilnice ob koncu lanskega leta za 4051 milijonov Din hranilnih vlog na knjižice, od tega pa so imele naloženih 1978 milijonov v dolgoročnih hipotekarnih in komunalnih posojilih. Statistika hranilnic v Nemčiji pa kaže, da so imele tam hranilnice ob koncu leta 1932. za 9917 milijonov mark hranilnih vlog, od tega pa je bilo plasiranih 5472 milijonov v dolgoročnih hipotekarnih posojilih in 1845 milijonov v komunalnih posojilih, skupaj torej 7317 milijonov ali okrog 75 odstotkov več ali manj v dolgoročnih posojilih.

Prav je, če se hranilnicam predpiše, da morajo imeti določeno odstotek hranilnih vlog vedno na razpolago kot likvidnostno rezervno, ne smemo pa v zakonu samem omejevati kreditno politiko hranilnic tako, da bi smele le nezaten del svojih sredstev dajati za hipotekarna posojila. Spremembe bi bila potrebna tudi določba glede nalaganja razpoložljivih sredstev v posojila občinam. Po načrtu zakona bi smele hranilnice dajati občini ustanoviteljici le kratkoročna posojila, plačljiva v roku istega proračunskega leta. Tudi kakšni drugi občini ne bi smela hranilnica dajati drugih posojil nego kratkoročnih, plačljivih v istem letu. Res je, da so v mnogih primerih občine preveč izkoriščale svoje posojilnice, ki so prevelik del razpoložljivih sredstev plasirale v dolgoročna posojila občini ustanoviteljici. Češkoslovaški zakon ima zaradi tega določbo, da hranilnica ne sme lastni občini dajati nikakih posojil, pač pa sme dajati neomejena posojila drugim občinam in samoupravnim edinicam. Načelo, ki si ga je osvojila Češkoslovaška, bi bilo pri nas v nekaterih primerih težko izvedljivo. Vsekakor pa bi moral dati zakon hranilnicam pravico, dajati tujim občinam in samoupravnim edinicam dolgoročna posojila, lastni občini ustanoviteljici pa le v omejenem obsegu. Če bi smele hranilnice dajati občinam le kratkoročna posojila, potem bi to praktično pomenilo, da se hranilnicam sploh vzame možnost financirati samouprave in njihova podjetja, kar pa je ravno ena važnih nalog, ki jih imajo hranilnice v drugih državah.

PRI ZAPRTJU IN MOTNJAH V PREBAVI

vzeti zjutraj na prazen želodec čašo

Franz Josefove

grenčice

Registrirano od ministrstva za soc. politiko in nar. zdravje S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

njihovo mater, čemerno in sitno jazbečko, pa često tako neprijetna nadloga, da jih, zlasti če je ne ubogajo, začne kmalu kaj neprijetno in nematerinsko suvati, potiskati ali celo obdelovati s svojimi copatami. Enako zanimivo je, ko potem stanka uvaja neuke in nevedne mladice v potrebe, zahteve in skrivnosti pomožnega tatinskekolovega življenja, ki jih še čaka, ko se v celtem njenem pedagoškem prizadevanju očitujeta v enakih meri nežna ljubezen in brezobzirna strogość.

Eno prednost ima jazbec pred vsemi našimi živalmi, to namreč, da v svoji hrani ni prav nič izbržen, da sta njegovo zobovje in njegov želodec pripravna za uživanje vsake hrane. rastlinske, mesne, tople, mrzle, sveže, pa tudi stare smrdljive mrhovine; na drugi strani ima to slabo stran, da, kakor vse poje in požre, kar najde na svojih nočnih pohodih, tako te hrane in tega plena nima nikoli dosti. Velik hlastavec, nenasičen požeruh in roparski grabelj je, da vsled tega po pravici spada med zveri; četudi je pri izkopavanju raznih korenov, korenin in korenin nedolžen koronarar, koristen žužkolodec pri pobiranju vsakovrstnih žužek, ličink, črvov in polžev, vendar pa je bolj škodljiv ko koristna, kadar kraje v jeseni na vinski gorle sladko grozdje in sočno sadje, v gozdu leninke in drug gozdni sadež, na nivi pa lečo, oves in koruzo. Njegov jedilni list je v resnici vedno zelo bozati; tudi po zimni ni tako reven ali boren, da bi radi pomanjkanja po-

trebne tečne hrane moral se brezpopojno vlati takozvanemu zimskemu spanju. Zime v svojem mehko in toplo nastanem podzemnem kotličku ne prespi v trdnem, smrti podobnem spanju kakor polhi, temveč — lenuh in ležuh — samo poležava in dramlje kakor medved, pa pride pogledat pred svoj roj ne le iz radovednosti, če je že zunaj poslato milo in toplo vrame, temveč tudi, da gre na krajišji roparski pohod, pa tudi, ker ga tišči in sili truplo k opravi, ki ga v veliki občutljivosti za snago v svojem ležišču noče opraviti. Ni res, sicer, da bi ga zvita in pretkana liseca preganala iz njegovega brloga s tem, da mu ga je prej zasmradila, pač pa je dejstvo, da ima jazbec na prostem izven svojega brloga svoje stalno, v ta namen izkopano stranišče. Jamico, v kateri nečeden, umazani požeruh znejeje pobira in poje smrdljivo črvo iz lastnih odpadkov. Pozimi si zna poiškati in ispod enečnje odeje izkopati velika, visoka mrtvilišča, mrtaljinjake, urno jih od spodaj navzgor razkopije in razbrska, da pride enako kakor veliki divji petelin do obnemogljivih mravelj in njihovih buh. V zgodnji spomladi le nenasiitljivi ropar enako kakor liseca velika nevarnost za mladi zajzji zarod, pozneje celo za mlado srno; potem pa, ko naši najboljši drobnj pevci že znezdijo in valijo, nobeno nezelo na tleh ni varno pred njim, kakor tudi ne miška, ki se je baš tedaj, ko ropar izprazni svoje znezda, prikazala neprevidezno iz svoje luknjice. Lovca, ki s skrbjo in ljubeznijo goji v

BOLJŠE NI, kajti ta je sestavljena na podlagi najmodernejših izkustev

CIMEAN
NAJPOPOLNEJŠA ZOBNA KREMA

Gospodarske vesti

— Možnost znižanja eskontne mere Narodne banke. »Prager Presse« objavlja dopis iz Beograda o aktualnih gospodarskih vprašanjih v naši državi in zatrjuje, da prikažuje v Beogradu ponovno znižanje diskontne mere Narodne banke od sedanjih 5 na 4%.

— Lira 9% pod pariteto. Deviza Milan, ki se že od lanskega leta stalno giblje nekaj pod zlato pariteto, je zadnje dni na mednarodnih deviznih tržiščih ponovno precej popustila. Ze v začetku letošnjega leta je notrjala deviza Milan za okrog 3% pod zlato pariteto. V aprilu in maju, ko je prišlo do znanih spekulativnih atak na valute držav zlatega bloka in ko se je postirala napetost med Italijo in Abesinijo, je tečaj nadalje popustil in se je v Curihu ob koncu maja ustabil na višini okrog 25.40 (nasproti zlati pariteti 27.2770). Zadnje dni pa je deviza Milan pričela znova popuščati. V pričetu tedna je notrjala v Curihu 25.37, ob koncu preteklega tedna je popustila na 25.25, v ponedeljek na 25.20, včeraj pa je zdrknila navzdol na 25.10 in se je šele popuzneje za malenkost popravila na 25.1250. Pri tem poslednjem tečaju včerajšnjega dne je italijanska lira že za 8% izpod zlate paritete nasproti švicarskemu franku. Ta najnovjša oslabitev lire je gotovo v zvezi z novo postritvijo abesinskega spora.

— Dobave. Splošni oddelk direktije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. t. m. ponudbe glede dobave 18.000 pol konceptnega papirja. — Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 4. julija ponudbe glede dobave 3700 m navškov za uniforme, 4000 štejk, 250 kg kompresorskega olja in 160 kg strojnega olja. do 8. julija pa glede dobave delov za čevljarske stroje, delov za pisalne stroje, 3000 komadov kože za kape, 425 kg lepenke, 1500 pol ovojnega papirja, 200 m vrvice za knjige, knjigoveškega sukanca in drugega knjigoveškega materiala, glede dobave kablov in raznega električnega materialja. — Komanda pomorskega zrakoplovstva Divulje sprejema do 27. junija ponudbe glede dobave signalnih svetilk, do 10. julija pa glede dobave 6 gumijastih čolnov. — Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 25. junija ponudbe glede dobave jeklenih cevi. — Dne 25. julija se bo vršila pri komandi mornarice v Zemunu oletna licitacija za dobavo električnega materialja. 29. julija pa glede dobave raznih električnih žarnic.

Borze

18. junija.

Na ljubljanski borzi sta danes znova nekoliko popustili devizi London in Newyork. Tudi deviza Trst je ponovno zdrknila navzdol. V privatnem kliringu notirajo avstrijski šilingi nespremenjeno 8.80—8.90. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8.7750, v angleških funtih po 234.25, v grških bonih po 39 in v španskih pezetah po 6.25.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je bila tendenca v Vojni škodi nadalje mlačna in se je za kaso nudila Vojna škoda po 360 (v Beogradu je bil promet po 357), za avgust pa je bil zaobeležen promet po 360. Do zaključka je prišlo samo še v 7% Blairovem posojilu po 65.25.

Devize

Ljubljana (z všteto premijo 28.5 odstot.) Amsterdam 2958.15 — 2972.75, Bertin 1756.08 — 1769.95, Bruselj 738.47—743.53, Curih 1424.22 — 1431.29, London 214.27 — 216.32, Newyork 4324.30 — 4360.62. Pariz

287.75 — 289.18, Praga 182.12 — 183.22, Trst 356.81 — 359.90, Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.80 — 8.90.

Zagreb. Amsterdam 2968.15—2972.75, Berlin 1756.08—1769.95, Bruselj 738.47—743.53, London 214.27—216.32, Milan 356.81—359.90, Newyork kabel 4346.30—4382.62, Newyork ček 4324.30—4360.62, Pariz 287.75—289.18, Praga 182.12—183.22, Curih 1424.22—1431.29

Curih. Beograd 7, Pariz 20.2050, London 15.06, Newyork 305.8750, Bruselj 51.65, Milan 25.1250, Madrid 41.90, Amsterdam 207.55, Berlin 123.50, Dunaj 57.75, Stockholm 77.05, Oslo 75.65, København 67.20, Praga 12.79, Varšava 57.75, Atene 2.91, Bukarešta 3.05. Dunaj (Tečaj v privatnem kliringu): London 26.34, Milan 43.79, Newyork 533.60, Pariz 35.39, Praga 22.16, Curih 174.94, 100.5 v zlatu 128.

Elekti.

Ljubljana. Vojna škoda 359—361, 7% invest. 80—82, 7% stabiliz. 80—82, 7% Blair 65—66, 8% Blair 75—76, 4% agrarne 45 do 47, 6% begluške 62—63.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 360 bl, za avg. 358—360, za sept. 360 bl, 7% invest. 80.25—81, 7% stabiliz. 81—83, 4% agrarne 45.50—46, 7% Blair 65—65.75, 8% Blair 76 bl, 7% Drž. hip. banka 72 do 75, 6% begluške 62.25—63; delnice: PAB 221.50—223.50, Trboveljska 125 bl.

Beograd. Vojna škoda 355.50—357 (357), do sept. 357—357.50 (357.50), 7% invest. 81 do 82, 4% agrarne 47.50 bl, 7% stabiliz. 83.50 bl (82.50), 6% begluške 63—63.50 (63.75), 7% Blair 65 den. 7% Drž. hip. banka 74 bl, Nar. banka 5500—6000, PAB 221.50 do 222.50 (222.25).

Dunaj: Alpina-Mont. 11.22.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 18. junija. Začetni tečaji: Pšenica: za julij 80.75, za sept. 81, za dec. 83.6250; koruza: za julij 81.1250, za sept. 75.25, za dec. 64.

+ Winnipeg, 18. junija. Začetni tečaji: za julij 82.50, za avg. 82.875.

+ Ljubljanska borza (18. t. m.). Tendenca za žito nespremenjena. Nudi se froo, nakladalna postaja: pšenica: baška, 78 kg po 139—144, banatska, 78 kg težka po 138—141; oves: slavonski po 108—110; koruza: baška po 79—81, banatska po 77—79; moka: baška in banatska .04 po 235—245; baška >2c po 210—220; baška >5c po 190—200; otrohi: baški debeli po 100—105.

+ Novosadska blagovna borza (18. t. m.) Tendenca nespremenjena. Promet srednji. Pšenica: baška potiska 130—135; slavonska 132—134; sremaska 128—130; baška 127 do 130; banatska 123—130. Oves: baški in sremski 98—100. Jeklenice: 1aški in sremski, 65/66 kg 125—127.50; jari, 67/68 kg 130 do 132.50. Kuruza: baška in sremaska 77—78, banatska 74—75. Moka: baška >0c in >0c 197.50—225; >2c 177.50—200; >5c 157.50—180; >6c 137.50—160; >7c 115—125; >8c 90—92.50. Otrohi: baški in sremski 117.50—120. Fižol: baški, sremski 117.50 do 120.

+ Somborska blagovna borza (18. t. m.) Tendenca nespremenjena. Pšenica: baška, okolica Sombor in gornjebaška 124—126; sremaska in gornjebanatska 126—128; baška in banatska potiska 130—132; slavonska 130 do 132. Oves: baški 98—100. Kuruza: baška in sremaska 76—78; za julij 78—80. Moka: baška >0c in >0c 200—220; >2c 180—200; >5c 160—190; >6c 145—160; >7c 115—125; >8c 90—95.

+ Budimpeštanska termnska borza (18. t. m.) Tendenca stalna. Pšenica: za julij 16.71—16.72; koruza: za julij 11.50—11.52.

Zgodovina dalmatinskega brodograditeljstva

Split, 17. junija. Konec julija bo, kakor že znano, na Korčuli otvorena velika mornariška in brodograditeljska razstava, ki jo prireja izseljenska organizacija na Korčuli s pomočjo zveze izseljenskih organizacij. Ta razstava bo predstavljala ves razvoj našega mornarstva od najstarejših dob do danes. Prikazano pa bo tudi, kako so se na tem področju doma in na tujem udeleževali korčulski izseljenci.

Razstava bo imela več oddelkov. Tako bo do v enem sami leseni čolni in najrazličnejše priprave za ribolov, v drugem oddelku bodo: motorni čolni in razne pogonske naprave tretji oddelk bo imel razstavljene najrazličnejše tipe jadrnic itd. V oddelku obrtniške šole bodo v miniaturi najrazličnejše naše ladje. Poseben oddelk bodo tvorili čolni in jadrnice za deco. Meščanska šola v Korčuli je razpisala nagrade za najboljše izdelane otroške čolne.

Petra razstava bo nudila dokaz, da so za brodograditeljstvo dan pri nas vsi pogoji in da bi lahko ob večjem razumevanju in primerni podpori merodajnih činitelj in finančnikov nastala važna pano ga naše domače podjetnosti, ki bi redile mnogo naših ljudi.

CITAJTE

ŽIVLJENJE IN SVET

Utrdite si pljuča!

Človeška pljuča v raznih poklicih — Slabotni otroci naj ostanejo na kmetih

So nadežljivi, ki jim konjski prah povzroči takojšen napad nahu. Da takšni ljudje niso pripravljeni za voznike, hlevarje itd., se razume samo po sebi.

Vsak poklic, ki je zvezan s prahom, je zdravju škodljiv — razen enega samega, na kar so prišli najprvo njegovi izvrševalci sami, pozneje pa tudi raziskovalci. Zanimivo je namreč, da je

apneni prah po cementarnah, mavčarnah, drobilnicah apnenca itd. za pljuča zdrav. Vsak drug prah pa je več ali manj nevaren, če ne naravnost usoden.

Najbolj nezdrav je pač tobaki prah po tobaki tovarnah, a le malo zaostaja za njim prah iz volne, moke, lanu, ki daje prvotno rožnatim pljučem

popolnoma drugo barvo.

Še bolj prebarva pljuča premogovni prah (rudarji, kovači itd.). Pod njegovim vplivom

postanejo pljuča čisto črna. Kamenarji, zidarji, kamnoseki in drugi, ki se ukvarjajo s kamnom, požirajo mnogo kamnatega prahu in drobnega peska, ključavničarji, mehaniki, brusarji vdihavajo kovinski prah,

nemalo je poklicev, kjer morajo ljudje vdihavati pare vsakovrstnih kislin in pline, steklarji pa dobe sčasoma napihnjena pljuča z bolezenskimi znaki, ki spominjajo na nahu.

Skoraj bi rekli, da ni poklica razen kmečkega, ki bi na ta ali oni način ne škodoval pljučem in ki bi ga bilo priporočiti ljudem s šibkimi dihalji. Učitelj in igralec si jih kvarita, če drugače ne, z mnogim,

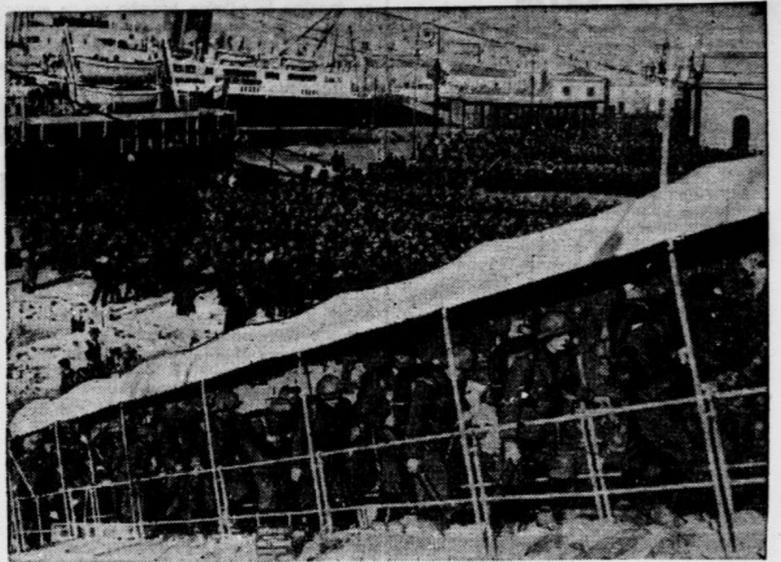
napornim govorjenjem, uradnik vsaj s tem, da presedi svoj čas v slabo zračnih sobah, delavec v tovarni, obrtnik ob najrazličnejšem delu, ki povzro-

ča prah. Da-li je škodljivo pljučem tudi igranje na pihala, je danes še sporno, so pa raziskovalci, ki trdijo, da je samo na sebi zelo koristno. Vsekakor ne more škodovati prav nikomur, če porabi svoj prosti čas kolikor le more za

gibanje in dihanje v naravi. Idealno bi bilo, če bi imel vsak delavec, obrtnik, uradnik, trgovec itd., ki je prisiljen živeti mnogo v zadržljivem mestnem ozračju in v prahu svojega poklica, svoj vrt ali njivico, da bi ju sam obdeloval. Kdor nima krepkih pljuč, naj se že vnaprej ogiba poklicev, ki jim najbolj direktno škodujejo. Krivo pa delajo še danes marsikje na deželi, da pošiljajo

najslabotnejše otroke v mesto študirat ali delat, češ da za težko kmečko delo itak niso. Baš tem bi bilo najbolj potrebno, da bi se utrdili na deželi in pri kmečkem delu.

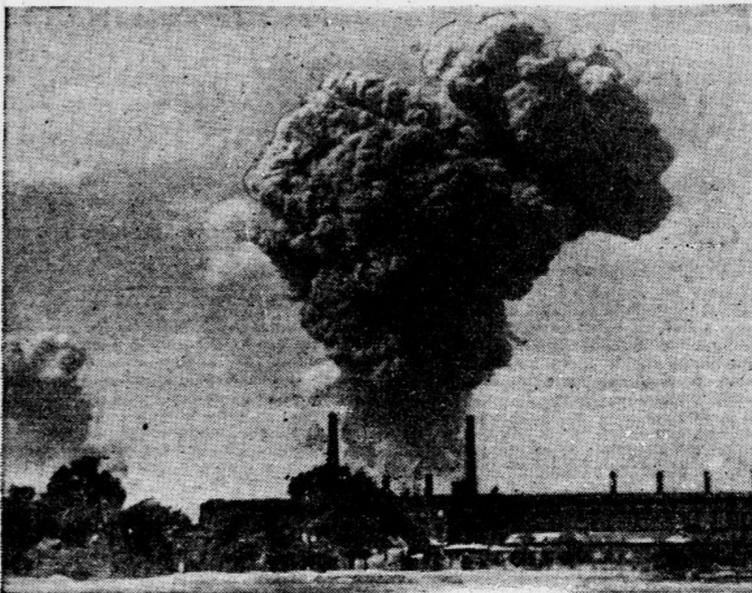
Nepretrgani transporti v Afriko

Italija nenehoma vkrcava na ladje nove vojaške kontingente in jih prevažna v Afriko zaradi spopada z Abesinijo

Po reinsdorfski eksploziji

Doslej 58 mrtvih — predvidevajo pa jih še več

Med eksplozijami v reinsdorfskih objektih

Polegoma se v Nemčiji polega razburjenje zaradi reinsdorfske nesreče. Delavski oddelki, ki jih je vlada takoj po katastrofi napotila v upuščeno ozemlje, čistijo s plinskimi maskami na obrazu razvaline tvorniških objektov. Najbolj

hitijo popravljati strehe, ki jih je zračni pritisk snel s hiš, ker je le na ta način mogoče zaščititi prizadeto prebivalstvo pred padavinami. Vsi domači obrtniki imajo zdaj polne roke dela in se veselijo zaslužka.

Doslej so potegnili izpod razvalin 58 mrličev, pri devetnajstih žrtvah pa niso mogli ugotoviti istovetnosti. Blizu sto ranjencev je v bolniški oskrbi, ostale so poslali domov, da se lečijo sami.

Mrtvece so položili najprej na mrtvaški oder v Wasagu, kjer so ležale krste druga poleg druge. Delavci so

stražili mrtve tovariše ob brlečih svečah. V torek popoldne so se pričele pogrebne svečanosti. Mrtvece so prenesli najprej iz kapele na prosto. Razpostavili so jih v bližini drevoreda, kjer

so v ta namen zabili v zemljo 10 metrov visoke pilote po načrtu arhitekta Radojevskega. Ozadje tega dvora smrti je tvorilo šest visokih stebrov z velikanskim črnim križem v sredini. Prostor je bil okrašen s 500 hortenzijami raznih barvnih odtenkov.

Ob pričetku mrtvaških svečanosti so se zbrali svojci ponesrečencev poleg predstavnikov vlade, hitlerjevskih udarnikov in drugih. Veliki mikrofoni so bili tako nameščeni, da so se slišali poslovilni govori daleč naokoli. Pogrebne svečanosti so trajale tri četrt ure. Po zvokih mrtvaške koračnice iz »Eroice« so izpregovorili svečniki obeh veroizpovedovanj, zastopnik tvornice, nar. soc. stranke in delavske fronte. Potem je godba udarila pesem o dobrem tovarišu. Ob zvokih žalne koračnice iz »Somraka bogov« in režimske himne je krenil spoved na pokopališče, kjer so izročili smrtno ostanke žrtev materi zemlji.

Zadnja poročila državnih oblasti priznavajo, da število žrtev, žal, še ni zaključeno in da se bodo podatki o mrličih še pomnožili.

KARIKATURA

K Italijansko-abesinskemu sporu: Haile Selasie, edini domači cesar na črnem kontinentu

Vlak proti vlaku

Ena največjih železniških nesreč na Angleškem

Kakor je naš list že poročal, se je zgodila blizu Londona v noči od sobote na nedeljo železniška nesreča, ki je zahtevala nenavadno mnogo človeških življenj. Prizorišče katastrofe leži 38 km od angleške prestolnice.

Nesreča je ena največjih, kar se jih je kdaj primerilo na angleškem ozemlju.

Ekspresni vlak, ki vozi iz Londona v Newcastle, se je moral pred postajo v Welwynu ustaviti, ker je stal signal na »Stoj«. Medtem ko je vlak čakal, pa je privozil po istem tiru njemu nasproti pospešeni osebni vlak in je zavozil v vlak pred seboj. Suneč je bil tako močan, da je kotel v lokomotivi osebnega vlaka takoj eksplodiral. Strojvodja in kurjač sta se oparila z vodo in sta bila takoj mrtva.

V obeh vlakih je bilo v trenutku nesreče kakšnih 300 potnikov. Izpod razbitin vagonov so z veliko muko potegnili 14 mrtvih in 30 hudo ranjenih. Čeprav je bil zaradi nesreče promet takoj ustavljen, je bilo reševanje silno težko, tem težje, ker je v trenutku nesreče

lilo iz oblakov kakor ob vesoljnem potopu. Ob mednem svitu acetilenk so morali železničarji reševati ponesrečence. Pri tem so se odpravili nepopisni prizori. Neka ženska, ki se je vozila z londonskim brzim vlakom, je pobegnila v noč. Imela je namreč s seboj dojenčka, kateremu je železni drog ob sunku

predrl prsni koš! da je otroček pri priči izdihnil. Za obupano materjo so takoj poslali več mož, doslej pa je še niso izsledili. Bojijo se, da ni v navalu blaznosti skočila z bližnjega mostu reke Red River v valove in utonila.

Mrtvece so začasno položili na mrtvaški oder neke tvornice za stroje, ranjence pa so odpeljali v najbližje bolnišnice. Več ranjencev je

v brezupnem stanju, tako da se bo število smrtnih žrtev še povečalo.

Neki član tehnične komisije, ki je v ponedeljek zjutraj dospel na mesto nesreče in si ogledal prizorišče katastrofe, je izjavil, da se je primerila nesreča po vsej pri-

Z robotom v stratosfero

Četrti poskus Američana Posta

V kalifornijskem letališču Burbanku se je te dni dvignil k svojemu četrtemu letu v stratosfero proti New Yorku znani ameriški letalec Wiley Post. Ob startu se je na vzletišču zbrala velika množica ljudstva, ki je priredila Postu vinarne ovacije.

Post, ki je skušal že četrtič zavojevati stratosfero, je eden najboljših in tudi najoriginalnejših prikazni v ameriškem letalskem svetu. Prvo letoriko si je spletel pred leti, ko je s tovarišem Gattyjem z letalom obkrožil svet.

Dosegel je rekord, ki pa ni nasitil njegovega častihlepija in je začel sanjati o tem, kako bi sam preletel zemljo. Ta načrt se

mu je posrečil. Na krov svojega letala je vzel robota namestu človeka. Robot se je na tisti vožnji tako obnesel, da ga je Post kar sklenil obdržati pri krmilu. Toda tudi robot ima v zraku omejene možnosti. Naloga, ki jih lahko obvlada, so naloge človeškega očesa in možganov. Robot, ki mu letalec naravna letalo, drži krmilo pogumno v rokah in gre v nakazano smer.

V zadnjih dveh letih je Wiley Post posebno izčrpno študiral problem poleta v stratosfero. Odkar se je prof. Piccard pogumno dvignil v zrak in se z balonom srečno vrnil na zemljo, ni nehal graditi naprave za start v stratosfero. Zdi se, da bo Post za vsako ceno riskiral pri poskus

par tisoč km poleta v stratosferi.

Pri teh eksperimentih se seveda vedno poslužuje pomoči svojega preizkušnega robota. Trije dosednji poizkusi so se mu izjalovili, pri četrtem pa se je moral 8 ur po startu spustiti na zemljo. To se je zgodilo v Wichiti, in sicer brez nesreče, čeprav je imel pristanež zasilen značaj. Če se kdaj v bodočnosti obnese Postu poskus v stratosfernem letalom, bo tehnika storila velik korak naprej, ker bo mogoče leteti s fantastično brzino čez kontinente in morja.

V procesijo je treščilo

Trideset ljudi na tleh, eden mrtev

Iz Bukarešte poročajo: Te dni se je podalo iz vasiice Gandesti ob Moldavi v sodeno vas kakšnih 200 moških in žensk z namenom, da se tam udeležijo procesije. Sprevod je krenil čez njive in polja. Medtem ko so pobožni kmetje in kmetice molili in prepevali pobožne pesmi

so se zbrali na nebu črni oblaki. Nastala je silovita nevihta. Grmelno je, kakor bi se napovedoval sodni dan. Procesija se je seveda hitro razkropila

in ljudje so bežali na vse strani, ker je parkrat strela udarila mednje. Enkrat je treščilo naravnost v sredino sprevoda. Ta tresek je povzročil med verniki silno zmešnjavo. Kakšnih 30 ljudi je

popadalo na zemljo, strela pa je ubila samo enega kmeta, ostale je vrgel na tla samo strah. Ubitega je vsekakor nenavadno močno ožgala strela. Šestorica žensk je dobila živčni šok, dve pa sta zaradi strahu trenutno popolnoma onemeli.

Domovina terja...

Fašistična sobota v Italiji

Italijanski ministrski svet je sprejel osnutek zakona, ki določa, da se po vsej državi uvede »fašistična sobota«. Ta sobota se znatno razlikuje od dela prostega sobotnega popoldneva v drugih državah, kjer je sobotni popoldan namenjen počitku delavcev. V Italiji bo sobotni popoldan posvečen politiki in vojaški izobrazbi.

Načrt zakona določa, da ne sme v Italiji ob sobotah nihče biti zaposlen preko 13. ure. Izjeme so dovoljene samo pri osebah, ki so prekorščile 21. leto starosti. Zaradi skrajnega delavnega časa ob sobotah ne smejo podjetniki v nobenem primeru znižati plač in mezd svojih nameščencev in delavcev, pač pa smejo urnik tako urediti, da opravijo delavci svoje delo tudi za sobotni popoldanski čas že med tednom.

Novo ugrabljenje

Francoska kriminalna policija raziskuje nov primer ugrabljenja. V nekem kraju pri Toulousu je prošli petek popoldne izginila triletna deklica, hči nekega kmeta. Dosedanje poizvedbe so brez uspeha. Vaščani pripovedujejo, da so ob uri, ko je otrok domnevno izginil, videli avtomobil, iz katerega je odmeval otroški jok. Policija meni, da ne gre v tem primeru za izsiljevalno afero, ker je kmet, ki mu je izginil otrok, povsem siromašen človek. Pojavlja se sum, da so deklico ugrabili isti ljudje, ki so pred časom odvedli malo Nikolino majorja Marescota. O tej žrtvi ni doslej nobenega sledu.

ANEKDOTA

Veliki francoski igralec Talma, ki ga je Napoleon I. često sprejel v privatni avdienci, je bil strasten ribar. Nekot je ribaril na nekem malem jezeru v Bretagni brez dovoljenja. Kakor bi zrasel iz zemlje, se je pojavil pred njim orožnik ter ga nahučil:

»S kakšno pravico lovite tukaj ribe?«
Talma se je dostojanstveno dvignil, premeril orožnika z zaničljivim pogledom od nog do glave in dejal z veliko gesto:

»S pravico genialnega duha nad kreatori!«

Orožnik je spoštljivo salutiral in zajekel:

»Oprostite, človek moje vrste ne more poznati vseh novih zakonov.«

VSAK DAN ENA

»Gospodična, gospodična, ponujam vam svojo roko!«

»Prosim, dovolite mi vendar malo časa za premislek!«

Za premislek ni časa, kajti pred vrati stoji avtomobil in če se ne odločita takoj, me za vedno odpelje od tod!«

Vojaška kritja

120 m pod zemljo

Lotarinski poslanec Marc Kucard opozarja v pariškem »Matineu« na naprave, ki jih je videl nedavno v spremstvu francoskega vojnega ministra v 90 km dolgem obmejnem pasu Francije proti Nemčiji. Meja med obema državama je vzorno organizirana, podzemski predori merijo v dolžino skupno nad 330 km. Najgloblji jarki ležijo 120 m pod zemljo, drugi, ki imajo posebno zvezo s posebnimi stražnimi postojankami, pa so v globini 30 do 40 metrov. Nekateri hodniki so široki 4 do 5 m in prav prijazni, v njih je prostora za dva vstricna tira. Samo za utrjene postojanke v tem pasu je potrošila Francija 5 milijard frankov, kar pomeni, da jih bo v slučaju sila branila do zadnje kaplje krvi.

Mrtvec igra na pozavno

V vasi Varigi v Grški Makedoniji so pokopali te dni nekega kmeta. Mož je bil le navidezno mrtev, hipoma se je dvignil v odprti rakvi, skočil iz nje k nemu izmed godcev, ki so svirali žalno koračnico, mu vzel iz rok pozavno in zatrobil nanjo veselo koračnico. Že prvi zvok je seveda zadostoval, da je ostal mož sam na prostem polju — in še danes se ga sovaščani bojazljivo izogibajo.

Jetniški ravnatelj — psiholog

Na Angleškem je umrl dr. Miron, ravnatelj jetnišnice v Hollowayu. Vsi jetniki so ga imeli radi. Pred osmimi leti je Miron dosegel, da so jetnice v svoje celice dobile zrcala. »Ne veste,« je dejal justičnemu ministru, »kaj pomeni zrcalo v življenju žensk. Dajte jim, naj izbirajo med koščkom zrcala ali vsakdanjim kruhom, in boste videli, da se ne bo nihč ena odločila za kruh.«

Čitajte tedensko revijo ZIVLJENJE IN SVET

Najlepši ženski klobuk

so napravili, kar se razume samo ob sebi, v Parizu, kjer so tudi privedili tekmo najlepših ženskih pokrival. Na sliki vidimo skupino tekmovalk, ki zaslužijo resnično priznanje za svoj okus

Kulturni pregled

Pričevanja o našem času

I. A. Haler, »Križa človečnosti«

Iz geografjskih in zagrebških revij znani slovestveni teoretik in kritik dr. A. Haler, ki se je duhovno izoblikoval zlasti pod vplivom znamenitega Italijana Benedetto Crocea, razglablja v svojem članku »Križa človečnosti« (Hrvatska Revija, junjski zvezek) ozadje usodne moralne krize, ki jo preživlja človeštvo. Haler sodi, da je ta kriza posledica prevjesja empiristično-kuantitativne mentalitete nad kvalitativno teoretično. Ta oznaka, namenjena sodobno slovnostno izobraženemu čitatelju, pove v preprostejših besedah nekaka tole: Križa današnjega človeštva je v tem, da je mišljenje, ki polaga vso važnost na izkustvo in količino (številu, moč, gmoto) zmagalo nad mišljenjem, ki mu je poglavito merilo kakovost in razumsko vrednotenje.

Ta ugotovitev sama po sebi ni nova, saj se z raznih strani dokazuje, da je vzrok današnjega duhovnega in npravnega razkroja upadanje vere v zmoglost človeškega razuma, da zadovoljivo reši vsa človeška vprašanja. (Prim. na pr. članek pisca teh vrstic »Upor proti razumu«, Ljubljanski Zvon 1933). Zanimivo je, s kakšnimi dokazi skuša dr. Haler utemeljiti svoje naziranje. Izkustveno-količinsko mišljenje je sloni na nekem predsojdu, ki se zdi povprečnemu človeku nepobitna resnica: na veri v čutno spoznanje. In vendar, pravi pisec, je to, kar je človeku najpozitivnejše, najmanj pozitivno in kar smatra za najstvarnejše, je najmanj stvarno. Čuti, ki so dozvedno najzanesljivejši organ resnice in »očitnosti«, imajo v sebi to prokletstvo, da uničujejo vse, česar se dotaknejo; pod njihovim dotikom stvarnost, ki je bujna v svoji neizmerno raznoliki konkretnosti, oledeni v brezobrazno in brezizrazno shemo.

Sedaj pisec razlaga način, kako prihajamo do tako zvanih dejstev ter ugotavlja, da je prvi spoznavalni dejavnik stvarjalen (kreativen). Objekti spoznanja niso predmeti »vnanjega sveta«, marveč človeška duša v svojih konkretno-individualnih vibracijah, v katere prodiramo tako, da sami vibriramo z njimi. Naše spoznavanje je podvrženo intuiciji ali vpoglednosti, ki je neke vrste »poezija«, vsajena globoko v človeško dušo: duhovna oblika, s katero človek spoznava samega sebe ter združuje »vnanje« z notranjim, objekt s subjektom.

V zgodovini človeškega mišljenja se neprestano borita oba navedena pravca: predsodek o eksaktnosti čutov vedno zapuša v dušah praznino in nezadovoljstvo in človeška misel vedno znova išče bistvo in jedro. To je razumljivo, kajti človeški duh se ne more zadovoljiti s pošastno podobo stvarnosti, ki mu jo nudi izkustvenost. Pojmi, kakor so: individualno, vesoljno, teoretično, praktično-izkustveno niso več izkustvene sheme, marveč so prave sestavine duha, ki se vedno pojavljajo kot individualno v človeku.

A. Haler razlaga nacionalnost kot »svrojeno uveljavljanje individualnega momenta s strani nekega naroda«. Samo prvo individualnega v človeku prihaja narod do zavesti svojih posebnosti in pravice, svoje preteklosti in stremeljenj v bodočnosti. Kakor pa je vsak pojinec tudi človek, so posamezni narodi vzlic vsem posebnostim samo stanice velikega organizma — človeštva. Tako se tu združujeta dve bistveni prvini sieherne stvarnosti: individualni in vesoljni moment. Če ločimo ta moment od onega, nastane pri poedincu sebičnost in zanikanje etičnega, pri narodih pa samovšečnost, povečevanje svojih lastnosti, od-poved delu za splošne kulturne dobrine, nestrpnost do drugih: imperializem ali šovinizem. Oseben egoizem takisto kot naroden imperializem potekata tedaj iz istega duševnega izvora, ki ga Haler označuje kot količinsko-izkustveno mišljenje. Od tod pri takih narodih njihovo raso n stališče. Pisec navaja nemškega rasističnega ideologa Benna, ki pravi, da je dandanes čas »int-ranacionalizma«, to se pravi: umikanja narodov vase. Rasizem ne priznava napredka in razvoja civilizacije, marveč navezuje na prapravnost, na rasne in mitske momente.

Kako si rasistični »misllec« Benna zamišlja bodočo Evropo, pričuje tale citat (po Halerju): »Odpirja se vek velikih bitk. Armade, falange Titanov in Prometejevcev se bodo odtrgale od pečin in navalle na nas... Pred nami je vek uničevanja. Grom se bo združil z morjem, ogenj se bo spojil z zemljo. Da, takšen je bes, s katerim se bele rase vržejo druga na drugo, da se medsebojno uničijo. Ostaja nam zgolj ena rešitev: povzdigniti, po konci postaviti možgane, velike in strahotne možgane, ki naj branijo Nemčijo, možgane, opremljene s pasji-mi zobmi in z deljastimi od groma. Zločin je, sanjariti o bodočih idilih, zločin so vsi mehki himerični prividi. Bodočega človeka je treba skovati na naklu. Boj je njegova naloga, a tega poklica se ne bo načelil v pravljičah o vilah in ljubezenskih pesmih, marveč med sovražniki in ob zvižganju strel. Mir je dobrina, ki je Evropa ne bo več nikdar spoznala... Da, možgani, to je orožje, ki ga potrebuje nov človek, možgani z rogovi, ki bodo močnejši od rogov rinoce-ntovov.«

Iz iste mentalitete kakor razizem izhaja tudi materialistično pojmovanje zgodovinskega dogajanja. Tudi ono s svojim naukom o nujnem boju med gospodarskimi razredi zanikuje vse idealne vrednote v človeku, ki je samo »homo economicus« in ki zanima marksiste edino v neizprosnih borbi z razrednimi nasprotniki. Čo gibanje priznava napredek samo v tehnično-gospodarskem smislu.

Iz tega sledi sklep dr. A. Haler, da je današnja kriza sveta predvsem kriza človečnosti. Sodoben človek je izgubil

zavest človeške skupnosti in jo nadomešča s izkustvenimi klasifikacijami ter razdvaja svet na sovražne tabore med seboj sprtih ras in razredov. Evropsko modroslovje je na začetku 19. stoletja ustvarilo mogočno sintezo individua-človeka in nacije-čloštva. Empirizem, pa naj bo rasistični ali historično-materialistični, je vse razbil in poudaril samo to, kar rādvaja ljudi. Od tod oboževanje države — tirana, odtod rasne in razredne diktature z zatiranjem rasnih in razrednih nasprotnikov, odtod tudi nedostajanje človečnosti in dobrote v sodobnem človeštvu. Sintetičen pogled na človeštvo je spremljalo toplo občute človeške solidarnosti, ki nastaja iz zavesti skupnih nalog, skupnih smotrov in skupne usode, med tem ko se rasnemu in razrednemu mišljenju kaže stvarnost kot krvavo boljše, kjer se nasprotniki uničujejo v najbesnejši mrznji...

Eden izmed pogledov na dno našega časa...

»Življenje in svet« prinaša tako teden za tednom v vse sioje našega naroda, to delo najbolje oceniš tedaj, ko imaš v roki zaključeno celo knjigo in malo polista po njej. Za vse dobro, ki ga vsebuje in ki ga dela »Življenje in svet«, človek prav rad pozabi na to, da bi ga primerjal tudi na zunaj s sličnimi publikacijami drugih, številnejših in bogatejših narodov. A seveda, če bi hoteli izdajatelji tudi v pogledu razkošnejše zunanje opreme konkurirati z njimi, tedaj bi temu listu ne mogli ohraniti smešno nizke cene (80 Din za 52 števil v letu) in revija bi prenehala biti to, kar je danes: dostopna vsakomur. Nemara bi izgubila tudi svojo domačnost — in prav je, da je ne izgubi. Med obilnim gradivom te številke hočemo omeniti samo nekaj vidnejšega. Na uvodnem mestu razpravlja dr. M. Kremžar o zgodovini in načinih homeopatije, tiste nad vse zanimive zdravilne metode, ki si pridobiva v modernem času v novi obliki čedalje več tal. O nastanku hude ure in skrivnostih ozračne elektrike govori Pr. K.; »Po sinji Adrijici in na vse mogoče stranske poti nas vodi še vedno dr. A. Debeljak; o Laponcih in njih svojevrstnem misticizmu piše J. C. A. D. je prevedel odlomek iz nagrajenega romana »Clochemerle« francoskega pisatelja Gabriela Chevaliera, o katerem poročata potem še podrobneje v rubrici Iz literarnega sveta; Essad Beg nadaljuje v »Zaroti zoper svet« svoja razkritja o organizaciji in delu boljševiške tajne policije; »Znanost čuva bogastvo jedilne hrambe«, »Pri niponskih menihi«, »Prčevci« »Vtisi s šahovskega turnirja v Moskvi«, »Šah«, zvite naloge »Za bistrze glave«, »Humore«, uganke, najmanj tucaat krajših člankov in poročil iz vseh mogočih področij znanosti, tehnike, gospodinjstva in dnevnih dogodkov dopolnjuje prebogato vsebino, ki jo ilustrirajo tudi številne reprodukcije po umetniških in fotografskih delih, 32 strani revialnega formata (če ne štejemo priloženega kazala) bi bilo res težko napolniti z bolj pestrim in zanimivim gradivom!

S P O R T

PRIMORJE : ILIRIJA.

Prva prijateljska tekma sploh med domačima rivaloma — Jutri ob 18. na igrišču Primorja

V našem sportnem življenju nemara da se lomijo stari običaji. Kajti med »dobro« tradicije našega nogometa je pač spadalo pravilo, da se ljubljanska rivala ne sestane drugače kot »na zapoved«: v prvenstvenih, pokalnih, izločitvenih in drugih takih podobnih tekmah. Razni poskusi, da bi prišlo do prijateljskega srečanja, nikoli niso uspeli.

Kako je pa sedaj uspelo? Med obema moštvoma že skoro leto dni ni bilo borbe. Tekmujeta vsako v svoji skupini in oficinlnim potom ne more priti do srečanja. Toda naše sportno občinstvo je vajeno, da ima na sporedu vsako sezono po eno »Ilirija — Primorje«, zato je bilo mnogo drezanj z raznih strani naj se vendar enkrat poskusi vsaj s prijateljskim srečanjem, da ne bo sezona minila brez svojega udarnega dogodka.

Tako je prišlo do načelnega dogovora. Potem je bila stiska s termni. Nikjer nobene prazne nedelje, tudi vsi prazniki so bili zasedeni. Naposled se je s premikanjem olimpijskega dne sem ter tja osvobodil 20. junij, ki je obenem pred jesenjo zadnji termin. Vsi drugi so zopet zasedeni. Torej bo letos Primorje — Ilirija na Rešnje Telo.

Značilno je, da se je vzbudilo nenavadno zanimanje za prireditve te tedaj, ko se še ni moglo znati, ali bo sploh prišlo do prireditve in ko še niti ni bil določen termin.

Čprav tedaj tokrat ne gre za točke, ni interes niti za las manjši. Slišijo se že tudi razne prognoze, od najbolj gorastnih do zelo pohlevnih. Kako bo v resnici? Iz

Nogometni turnir v Zagorju

V nedeljo se je vršilo na igrišču Zagorja zanimivo tekmovalje med klubi Zagorjem, Svobodo iz Zagorja, Amaterjem in Retjem iz Trbovelj in Hrastnikom. Tekmovalo se je za krasen pokal in je bila zaradi tega igra med klubi zelo nape-ta. Dočim je bila igra vseh prav dostojna, se to ne more potrditi o moštvu Svobode.

Pokal je zaslužno prejelo moštvo Zagorja, ki je z lepo kombinacijo in povezanostjo doseglo največ točk, in s tem osvobodilo pokal, namenjen igralcem v rudniških revirjih.

Prejšnjo nedeljo so gostovali igralci Ilirije, ki so zmagali nad Zagorjem s 5 : 2. Ilirijani so izjavili, da tako lepe in fair igre na deželi še niso odigrali.

Rumunija in balkanski pokal

Sofija, 18. junija p. Rumunija namerna izstopiti iz tekmovalja za balkanski pokal, in sicer zaradi tega, ker se je večeršnja tekma proti Jugoslaviji odigrala v neregularnih razmerah. Rumunija zahteva, naj se ta tekma anulira zaradi popolnoma neregularnega terena, na katerem se niso videli outlinije, niti ostali znaki. Poleg tega se je tekma pričela s dvurno zamudo. Proti temu pa so se izjavili Jugoslovenci, ki zahtevajo, naj se odigra samo preostalih 12 minut. Kakor znano, je Rumunija že predlagala, naj se likvidira to tekmovalje. Jugoslovenci pa so predlagali samo izpremembo finančnih pogojev. Temu predlogu sta se pridružil tudi Bolgarija in Grčija. Rumunom so zagrozili, da bodo v primeru njenega izstopa pozvali na sodelovanje Turčije.

V nekaj vrstah. Drugi dan tromatcha Praga — Bukarešta — Beograd nam je prinesel nov jugoslovanski rekord, ki ga je v metu krogle postavil Kovačević s 14.86. Prvi v tej disciplini je bil Douda (P) 15.49, drugi Kovačević, tretji Kleut (B) 14.01, četrti Knoutek (P) 13.83, peti Marian (Bu) 13.13, šesti Havalzet (Bu) 12.28. V predtekmovaljih na 400 m je v prvi skupini zmagal Stevanovič (B) 1:00.4, 2. Rošický (P) 1:00.6, 3. Lazar (Bu) 1:01. V drugi skupini je bil prvi Novotny (P) 1:05.4, drugi Banšćag (B) 1:05.8, tretji Jordan (Bu) 1:08.1. Prva dva iz vsake skupine prideta v finale. V teku na 800 m je zmagal Pražan Rošický 2:00.2, drugi Hajek (P) 2:00.4, tretji Nihazi (B) 2:02.5, četrti Goršek (B) 2:02.6, peti Lapusan (Bu), šestti Necula (Bu). —

dosedanjih spomladanskih nastopov obeh moštev se ne da mnogo sklepati. Tekmujeta v praznolnih grupacijah, da bi se po njih njih uspehi dalo ugotibiti na medsebojno razmerje sil. Treba bo seči po objektivnem merilu. In to pravi, da imajo črni-beli zelo slab napad, dočim je obramba precej čvrsta. Ne samo ožja obramba temveč tudi srednja vrsta. Nasprotno je v moštvo belo-zelenih prav napad, ki odloča tekme. Imajo v tem delu moštva par tehnično dobrih igralcev, predvsem so pa prodorni in odločni pred golom: streljajo! Ali bo pri uspehu sodelovala rutina? Črno-beli imajo v ligi gotovo več prilike za krepkejšje tekme, v katerih se lahko marsičesa naučijo. Tudi vzdržljivosti je treba v teh tekmah nekaj več. Ta dva momenta govorita za nje.

Toda ne sme se pozabiti, da je Ilirija — Primorje svojevrstna zadeva, v kateri pride predvsem do izraza medsebojna rivaliteta, ki ne vlada samo med igralci, temveč je s svojimi dobrimi in slabimi stranmi ukoreninjena med najsiršimi plastmi sportnega in izvensportnega občinstva. Zato ni nobeno čudo, da sta moštvi v medsebojnih srečanjih prevrghi vse papirnatne in druge prognoze, da sta, dasi morda še teden pred srečanjem v slabi formi, zaigrali v »svoji« borbi vedno najboljši ljubljanski nogomet, da sta z eno besedo dali vedno »vse iz sebe«.

In tako bo tudi tokrat. Rezultat bo najbrž tesen na eno ali na drugo plat, kakor je bilo še vedno vsa ta leta.

Sodil bo po sporazumu g. Rosenfeld iz Zagreba.

Japonec Yosika je v teku na 100 m izenačil svetovni rekord 10.3. — Kombinirano moštvo Jugoslavije in BSK je na pravoslavni binkoštni ponedeljek v nočni tekmi porazilo FC Milano s 5 : 3 (2 : 1).

Službeno iz LNP. Drevi ob 21. seja upravnega odbora v podsavzemnem tajnistvu (Pražakova ul.).

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 20. strogo obvezen sestanek liginega moštva pri Hafnerju. Starec, Sinkovico, Slamberger sigurno. Postave za juniorsko in rezervno moštvo se nahajajo na sekcijski deski pod tribuno.

SK Svoboda. Danes ob 19.30 naj dvigne I. moštvo opremo zaradi gostovanja v Novem mestu. Odhod jutraj. Ob 20. članski sestanek vseh nogometašev v Delavski zbornici, nato seja odbora.

STK Moste. — Drevi ob 20. strogo obvezen sestanek za nogometaše, zlasti za one, ki se nameravajo verificirati.

Propagandna kolesarska zvezdana dirka v Celje, ki jo je bil razpisal Klub slovenskih kolesarjev v Celju za nedeljo 16. tega meseca, je preložena na nedeljo 23. tega meseca. Proge, starti in cilji ostanejo neizpremenjeni.

SK Jadrana-Kolezija. Redni obvezni trening nogometne sekcije: juniorji, naraščaj sredi in petek ob 4.; prvo moštvo in rezerva ob 6. Trener Stojan Starec. Vsi člani nogometne sekcije se pozivajo, da takoj vrnejo vso opremo gospodarju. Kdor še nima popolne opreme, naj se javi gospodarju. — Plavalna sekcija. Kdor želi vstopiti v plavalno sekcijo Jadrana, naj se javi v klubovi pisarni v Koleziji. — Kopalisce SK Jadrana v Koleziji je odprto vsak dan od 7. zjutraj do 8. zvečer. Člani imajo znižano vstopnino, ako so poravnali članarino. — Lahkotietki, ki so se prijavili za Jadrana, se pozivajo, da se zglase v četrtek ob 18. do 19. v klubovi pisarni.

Iz življenja na dežel

SEVNICA. Zvočni kino predvaja 19. in 20. t. m. film naše Dalmacije v našem jeziku »Melodija 1000 otokov«. Dodatek zvočni tednik.

BELTINCI. Sokolsko društvo Beltinci obhaja letos desetletnico svojega obstoja. Po akademiji, ki se bo vršila v proslavo tega pomembnega dneva v nedeljo 23. tega meseca ob pol 16. v telovadnici, bo otvoritev krasnega letnega telovadišča. K tej manifestaciji vabimo vse brate in sestre, vse prijatelje Sokolstva, prav posebno pa še naše nekdanje brate in sestre sodelavce, ki so raztreseni širom naše lepe domovine.

S tako lahkoto

in hitrostjo doseči tako belo perilo je mogoče samo z

RIVIERA terpentinovim milom

ki je izdelano na podlagi olivnega olja.

Iz Skofje Loke

3.— Smrt vzorne matere. V ponedeljek je smrt ugrabila Hladnikov družini pre-dobro mater go. Marijo, ki jo je strla bo-lezen po dolgotrajnem trpljenju v 61. letu starosti. Pokojnica je bila vzor naših ma-ter, ki je življenje posvetila izključno skr-bi za srečo in napredek svojih otrok: Če-stokrat skozi najtesnejše razmere, je nje-ni ljubezni, požrtvovalnosti in delavnosti uspelo, da so danes vsi njeni otroci že v samostojnih poklicih in pri dobrem kruhu. S soprogom Petrom, zasebnim uradnikom ju je vezala prisrčna harmonija. Plemenito pokojnico bomo pokopali v sredo ob 17. Naj ji bo ohranjen med nami najčast-nejši spomin, ugodnemu sorodstvu pa iz-rekamo naše najgloblje sožalje!

3.— Skofjeloški PJS je razvil prapor. Mladina vseh skofjeloških šol se je zbrala v nedeljo dopoldne k pomembnemu praz-niku. Jadranski stražarji na deski šoli Vi-teskega kralja so razvili svoj mladinski prapor, prvi v loškem območju. Slovesnost, ki ji je prisostvovalo tudi meščanstvo v izredno visokem številu — dvorana je bila zasedena do kraja — je otvoril upravitelj g. Jakob Rojce, nakar je imel pozdravni na-govor sreski načelnik Ivan Legat, kot pred-sednik k. o. JS, slavnostni govornik pa je bil učitelj G. Vojtek Debeljak. Prapor je blagoslovil župnik Jernej Podbevšek, ku-movala pa je ga. Matilda Vebrova, sopro-ga trgovca s Trate. Po čestitkah nadzorni-ka g. Zahrastnika, se je pričela akademija s pevskimi, recitacijskimi, deklamacijskimi točkami mladine in igrico »Mladi mornar-je«, ki je gledalce silovito navdušila.

3.— Begunec iz zopora spet pod klju-čem. V Skofji Loki je ušel iz zopora znani klatež Debeljak Leopold. Izkoristil je ugo-den trenotek, ko so bili kaznjenci zapo-sleni s pospravljanjem in čiščenjem na so-dišču. Kakor blisk je planil proti zidu, se povzpел nanj in se že v naslednjem trenut-ku zavihtel čez zid v zlato prostost. Roko-mahv jo je mahnil mimo vrta proti Kran-celjnu in izginil v loškem gorovju. Nu, pa se ni dolgo veselil prostosti, kajti ni minil dan in že so ga imeli zopet ujetega. Prijeli so ga v Medvodah pri njegovem de-letu. Eskorta ga je odgnala v zapore ljub-lijanskega sodišča.

Z Jesenic

3.— Kino Radio predvaja v sredo in če-trtek ob pol 9. zvečer (v četrtek na praz-nik tudi ob 3. uri popoldne) veselo filmsko komedijo »Nedolžnost na vas«. Dodatek barvana Silly in še kaj. Sledi »Valček sreče«.

Iz Novega mesta

3.— Smrt ponesrečenega posestnika. V Srebrničah se je pred dnevi na domači ža-gi, kjer so zlagali hlode, ponesrečil 78let-ni Janez Golob, kateremu je hlood strli obe nogi. Ponesrečenca so hoteli rešiti s tem, da so mu v bolnišnici Usmiljenih bratov amputirali obe nogi. Vkljub vsej skrbni negi, pa je moč zaradi splošne oslabelosti podlegel. Pokojnik, ki je zapustil na svo-jem domu sina-gospodarja in več ostalih sorodnikov, je bil na glasu kot dober in vreden gospodar. Na njegovo žago so vo-zili les vsi okolški in oddaljeni posestniki, kajti njegova žaga na »Volavčah«, je užila najboljše sloves, ki ga je pridobil njen, sedaj pokojni gospodar. Pogreb se je vršil v nedeljo popoldne. Naj počiva v miru!

3.— Matura na drž. meščanski šoli. Na drž. meščanski šoli v Novem mestu, ka-kor tudi na zasebni v Šmihelu, ki jo vodi-jo šolske sestre, delajo maturo učence in učenci, ki so končali 4. razrede. V Novem mestu maturira 28 kandidatov, v Šmihelu 21. Izpitni komisiji na obeh zavodih pre-seduje ravatelj g. Albin Lajovic iz Ljub-ljane. Letni uspehi na obeh šolah so prav zadovoljivi, vendar pa se pozna, da je na redno šolsko delo zelo vplivala smrt Vi-

teskega kralja. Na drž. meščanski šoli je občuten nedostatek ta, da šola v 5 letih svojega obstoja, še nima stalnih učnih prostorov. Tretji razred, ki bi po številu učencev moral imeti vzporednico, je še danes nima, ker ni lokala. Tako mora pouku prisostvo-vati v tem razredu 57 učencev, dočim je prostora le za 33 učencev. Vsi ko-mentariji so spričo teh števil odveč. Ima pa zavod dovoljno število učnih moči. Re-šitev pretečaj vprašanja, da dobi potreb-ne prostore, leži na mestni občini, ki za-devo lahko v popolno zadovoljnost reši vsaj še pred pričetkom novega šolskega leta.

NARODNO GLEDALIŠČE U

REPERTOAR

DRAMA.
Začetek ob 20. uri
Sreda, 19. junija: Izdaja pri Novari. Red A. Četrtek, 20. junija: Zlato tele. Red Četrtek, Petek, 21. junija: Dramska produkcija go-jencev. državnega konservatorija.
OPERA.
Začetek ob 20. uri
Sreda, 19. junija: Faust. Premiera. Red Sre-da.
Četrtek, 20. junija: Netopir. Izven. Znižane cene od 24 Din navzdol.
Petek, 21. junija: zaprto.

Drama
Opozarjamo na produkcijo plesne šole Mete Vidmarjeve, ki se bo vršila 24. t. m. v dramii. Gojenke bodo izvajale glavne elemente plesa: način hoje, vzmahe rok in posamezne študije, ki so jih zasnovale same, ter kot skupinski ples menuet. Del plesne-ga sporeda bodo izvajale po narodnih pes-mih. Večer bo zelo zanimiv, ker daje vpo-gled v pouk in delo našega plesnega nara-ščaja.

Vse posetnike evharističnega kongresa opozarjamo na predstave, ki jih bo priredilo Narodno gledališče v dneih 28., 29. in 30. junija. V petek 28. t. m. zvečer ob pol 10. uri bodo izvajali na Kongresnem trgu Gregorinovo pasijonsko dramo »V času obiskani-ja«, v soboto 29. t. m. ob 6. uri zvečer v operi Wagnerjeva »Parsifal« in istega dne ob 7. uri zvečer v dramskem gledali-šču »V času obiskanja«. V nedeljo 30. t. m. ob 2. uri zjutraj na Kongresnem trgu »Sle-hernik« in ob pol 10. uri zvečer istotam »V času obiskanja«. Vse obiskovalce opo-zarjamo, da si pravočasno rezervirajo vstop-nice pisмено ali po telefonu (št. 2231, 2306) pri upravi gledališča. Natančnejši podatki in cene vstopnicam so objavljeni tudi na lepaki-h.

Opera
Občinstvo opozarjamo na poslednjo opero premiero, Gounodovega »Faust«, ki se vrši v sredo za red Sreda. Opera v novi re-žiji g. Primožiča in pod muzikalnim vod-stvom dirigenta Neffata obeta postati dogo-dek dneva, kajti novi režijski domisleki in odlična zasedba jamčijo za izredno lep in umetniško zanimiv večer. V glavnih partijah dami Giungienac in Kogejeva ter gđ. Gostič, Primožič, Janko in Petrovič. Ko-reograf P. Golovin. Premiera je za red Sre-da. Soblej poje ga. Poličeva namesto gđ. Igljčeve, ki je prezaposlena s produkcijami operne šole.

Na praznik v četrtek 20. t. m. izvajajo v operi Straussovo opereto »Netopir« kot predstavo izven abonmaja po znižanih cenah. Vsi ljubitelji Straussove melodizne glasbe in dunajskih valčkov bodo imeli pri predstavi najlepšo zabavo.

Abonente reda Četrtek opozarjamo, da dobijo za svoj abonma v letošnji sezoni še tri predstave, in sicer: na Telovo v četrtek 20. t. m. »Zlato tele«, v torek 25. t. m. »Iz-dajo pri Novari« in v četrtek 27. t. m. ope-ro »Faust«.

100

uspehov
na
en oglas
v
»JUTRO«

Luxor

ŠČETKE ZA ZOBE

R. L. Stevenson:

59

SAINT-YVES

Prigode francoskega ujetnika na Angliškem

Po naključju je bil gospod Robbie popoldne srečal Floro. »Dre- vi morate zgodaj priti k meni, gospodična Floro, ji je bil rekel. »Pravega pičca Feniksa vam predstavim, nekega gospoda Ducieja, svojega novega klijenta, ki sem se na prvi mah zaljubil vanj.« In ker sem bil prejšnji večer povedal Flori, katero bo moje novo ime, je bila takoj uganila, da sem si utrl pot na čajni večer pri gospodu Robbieju in mislim tam govoriti z njo. Zato je bila prišla v stanju, ki je bilo strastna mešanica vselega pričakovanja in nemira.

Izbrala si je bila prostor tik zraven vrat; tu sem jo našel, obda- no od gruč pustih mladih ljudi. Ko sem se približal, je poskočila in me sprejela s priručniki, neprisljiljenimi besedami, ki jih je bila očividno že naprej pripravila.

»Kako se imate, gospod Ducie? Sto let se že nisva videla!«
»Da, in veliko vam imam povedati, gospodična Gilchristova,« sem odvrnil. »Dovolite, da prisedem.«

S tem, da je sedla prav ob vratih in spretno porabila svoj ogrinjač, se je bilo pretkanki posrečilo prihraniti zame prazen stol.

Vzela je ogrinjač s stola in mi ga neprisljiljeno ponudila; mladi ljudje so bili tako spodobni, da so se umaknili. Komaj sem pa sedel zraven nje, mi je špnila izza pahlače: »Ali si blazen?«

»Blazen od ljubezni, da, drugače pa popolnoma zdrave pameti.«
»Ne moreš si misliti, koliko trpljenja mi pripravljate!« je dejala.
»Kaj porečeš Ronaldu, majorju Chevenixu in teti?«

»Tvoja teta« sem poskočil. »Bog nebeški! Mar je tu?«
»V obednici sedi pri whistu.«
»In najbrže bo ostala ves večer?« sem vprašal.
»Da,« je rekla, »mogoče. Največkrat je tako.«
»Izvrstno; tedaj se moram pač ogibati obednice. Saj tako ni sem misli stopiti vanjo. Nisem prišel igrat, ampak zato, da se nagledam neke gospodične — če je to sploh mogoče — in da ji povem nekaj dobrih novic.«
»A razen tete sta tu še Ronald in major!« je vztrajala Floro.
»Ta dva tudi nista kvartačal Ronald bega iz sobe v sobo — in major Chevenix —«

»Se neutrudno smuka okoli gospodične Flore?« sem ji segel v besedo. »In potem se brzkone razgovarjata o ubogem Saint-Yvesu? To si lahko mislim, srcece; a gospod Ducie je prišel, da spravi to zadevo v red. Prosim, prosim, otreši se teh strahov. Mene je strah samo tvoje tete.«

»Zakaj tete?«
»Ker je ženska, srcece, in še zelo pametna ženska, in kakor vse pametne ženske zelo pogumna ženska! Človek nikoli zane- sljivo ne ve, kaj utegnejo take ženske storiti, če jih nima v kakem skritem kotičku, kakor zdajle jaz tebe. Tvoja teta bi bila zmožna napraviti najhujši škandal, ne meneč se za nevarnost, ki mi preti, in za čustva našega gostitelja.«

»Hm, in kaj misliš o Ronaldu? Ali misliš, da se ta boji škan- dala? Slabo ga poznaš.«

»Narobe, prepričan sem, da ga dobro poznam,« sem odvrnil.
»Poglatitvo je, da najprej jaz govorim z Ronaldom — ne Ronald z menoj.«

»Tedaj pojdi, prosim, in takoj govori z njim!« je zaprosila Floro.
»Tamle stoji, na onem koncu sobe, in govori z gospodično v rdeči obleki, ali ga vidiš?«

»In stol naj pustim, preden sem ti povedal svoje dobre novice? Počakaj še malo!« sem vzkljnil. »A kaj so prav za prav vse dobre novice v primeri s tisto, ki komaj čakam, da bi jo še enkrat slišal iz tvojih ust. Daj, povej mi jo, preden te zapustim!«
»Oh, ljubi Anne,« je vzdihnila, »če te ne bi imela rada, mar bi bila tako nesrečna, kakor sem?«

Ko je tako rekla, sta me prešinila sram in kes. »Bog mi odpusti, dragica!« sem hitro odvrnil. »Vse doslej je še nisem zavedel, da ima ta reč dve plati.« Kar moči kratko sem ji povedal svoje doživljanje, nato pa vstal, da bi poiskal Ronalda. »Vidiš, srcece, saj te ubogam.«

Njen pogled mi je bil najlepše plačilo; odtrgal sem se od nje, kakor da bi se poslavljajal od samega solnca. A tisti pogled mi je ostal v srcu kakor krepljeno milovanje.
Dekle v rdeči obleki je bilo prsata oseba z zaljubljenimi očmi in belimi zobki. Vneto je skomigala z rameni, in čebljanje se ji je ulivalo kakor nepretrgan potoček. O Ronaldovem položaju ni moglo biti dvoma: malikoval je še stol, ki je sedela na njem. A jaz sem bil neusmiljen. Položil sem mlademu človeku roko na ramo, ko se je pravkar plašno in strastno sklanjal nad oboževanko.
»Ne zamerite, gospod Gilchrist, in privoščite mi trenutke!« sem rekel.

Odskočil je, ko je začel moj glas, se obrnil in mi pokazal obraz, ves spačen od neme osuplosti.

»Da, da, jaz sem! Ne zamerite, da sem vas zmotil v toli pri- jetnem razgovoru, a saj veste, dragi, da imamo najprej dolžnost do gospoda Robbieja. Zelo mučno bi bilo za naju oba, če bi v stanovanju svojega gostitelja vprizorila nastop; zato se mi je zdelo potrebno, da se vam takoj pokažem in vas posvarim. Če bi se pa le kaj primerilo, vas opozorim, da je nocoj moje ime gospod Ducie.«

CENE MALIM OGLASOM

Pe 50 par za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.— v znamkah.**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pismu obenem s naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana šte. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičjoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelak »Jutra«, Ljubljana.

Potniki

Beseda 1 Din, davka 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Krajnovega zastopnika

na Ljubljano sprejme tekstilna industrija. Ponudbe s referencami pod »Inteligentna« na oglasni oddelk »Jutra«, 14167-6

Potniško mesto

na dravsko banovino v manufakturni, galanterijski, sušarski ali kolonijalni stroki sprejme. Nastop in plača po dogovoru. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«, 13890-6

Podzastopnika

proti proviziji za Ljubljano in Celje išče zastopstvo velikega banatskega mlina. Ponudbe na »Propaganda« d. d. Zagreb, Jelšičev trg 5, pod »Podzastopnik«, 14230-6

Službe išče

Beseda 50 par, davka 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Posteno dekle

imenuje kuharja, nekoliko živjanja ter vseh gospodinskih del išče službo. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«, 14231-6

Prodaj

Beseda 1 Din, davka 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Lepi kroji

modne bluze, pumparice, obleke selo poceni pri Prokornju, Sv. Petra cesta, 31-6

Tri perzijske preproge

originalne, se zaradi družinskih razmer ugodno prodajo. Maribor, Milinska št. 32, 14204-6

Otroški vozček

globok, po ugodni ceni prodam. Hoze, Behorčičeva ul. 27, pridližja, 14236-6

Službo dobi

Beseda 1 Din, davka 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kuharico

samoostojno, ki se razume v kuhanju, iščem za provino. — Ponudbe pod »Privatna« na oglasni oddelk »Jutra«, 14177-1

Retušerja (ko)

izvešanega iščem za takoj. Foto Grabjec - Mavec Ljubljana, 14263-1

G. Th. Rotman:

Pobegli cvetlični lonec

Da, veslač je opazil lonca. Zaveslal je k njemu in ga pobral iz vode. Mlde sva kričala na vse grlo, a kaj, ko je bil predaleč, da bi naju čul. Nemara se je tudi le delal gluhega, ker mu je bil lonec po go- du? Oh, malopridnež!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za tiskarstvo odgovarja A. A. kot. — Za tiskarstvo odgovarja A. A. kot. — Za tiskarstvo odgovarja A. A. kot. — Za tiskarstvo odgovarja A. A. kot.

Sedlar, pomočnik

dobi službo takoj. Ponudbe s navedbo dosejdanje zapeljivo poslati. Leo Miklavčič, Poljane nad Škofjo Loko, 14234-1

Glasbo

dober študentki jas sprejme hotel na morju. Ponudbe na oglasni oddelk »Jutra« pod »Bresplazno letovanje«, 14207-1

Natakarica

dobi službo v večjem me- stu na Gorenjskem. Pred- staviti se v soboto »Ka- varna Vesel, Miklošičeva cesta, 14237-1

Služkinjo

boljšo, priključivo, starejšo (za Maribor) išče gos- pod za boljšo soprogo. Plaša 200 Din. Vprasiat: »Rapid«, Sv. Petra cesta št. 25, 14235-1

Salon Bazanella

Gajeva ulica 61, sprej- me takoj več prvovrstnih samostojnih pomočnic za boljše dela. Plaša 50, 40 do 50 Din dnevno, 14239-1

Strojnik

dobi stalno mesto pri usnjarski tovarni. — Bit- mora lenteno ključavnitar- stva, večje popolnoma mon- tate in popravila strojev, električnih instalacij in popravil istih ter vodovod- nih naprav. — V postere pridejo roe smotni in ne- oporečni strojniki s naj- boljimi referencami in vsajetno prakso. — Pon- udbe poslati s preprič- livo pričetni na oglasni oddelk »Jutra« pod »Strojniki« 14232-1

Šiviljsko pomočnico in vajenka

ki se je že učila. Šifem za takoj. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«, 14235-1

Neoznjen šafar

za manjše hmeljske pose- ste pri Ptujju se sprejme. Ponudbe na oglasni oddelk »Jutra« pod »Šafarje« »Takoje«, 14237-1

Kupim

Mecenovne deske 5 cm debele, popolnoma suhe, po možnosti brez gré, kupim nekaj kub. me- trov. Ponudbe s ceno na Anton Fajdiga, Group- tla, 14232-1

Nakovalo

vrtni stroj, poljsko ko- vačnico, škare za plišer- vo, primér, smrkovo bru- silnico, varilnik, kupim. — Ponudbe pod »Dobro obra- njeno« na oglasni oddelk »Jutra«, 14247-1

Kapital

Beseda 1 Din, davka 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Oddam trgovino

mešanega blaga. Potreben kapital za prevoz 50 do 100.000 Din po dogovoru. Ponudbe na oglasni oddelk »Jutra« pod »Dobra tr- govina št.«, 13679-16

Posest

Beseda 1 Din, davka 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vilo

s sigurno eksitencio, velik vrt in pritlikline, prodam. Naslov v vseh posloval- nicah »Jutra«, 14184-20

Razne stavbne parcele

ugodno naprodaj, istotan- se dobe tudi deske vseh dimenzij. L. Oražen Mo- sta, 13734-30

Hiša

gospodarsko postopje in najben hlov s lepo ureje- nim sadovnjakom, poleg tega malo stavbišče na Vrhu Martinščice, sedelce od morja in dijaknega le- tovišča Martinščice, s av- tobusom oddaljeno od Su- šaka četrty ure, naprodaj. Ponudbe poslati na na- slov: Teodor Jakovčič, uradnik Pralodišne, 13836-20

Mesečno sobo

boljšo, oddam stalnemu gospodu. Vprasiat: Knafl- jeva ulica 13/11, 14242-23

Letovišča

Beseda 2 Din, davka 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Letovanje na Pohorju

Penzion Elizabeta Pristov- nika. Tisje pri Slov. Bi- strici. Stanovanje in celo- dnevna hrana s oekro 25 Din, 14243-38

Prijetno letovišče

s priložnostjo za kovanje, smerno, iščem za 3 osebe v juliju. Ponudbe na po- štinično »Jutra« v Mari- bora pod »Kopanje«, 14260-38

Dopisi

Beseda 2 Din, davka 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Vdarna prijateljica

Sestanek danes pred ope- ro, čas isti. Sigurno! 14245-34

Šmarnica

Skrb nepotrebna, dok pri- jateljstvo ni prazna pena. Na dopustu, odsoten — s mislimi prisoten. Povratek objavim. — lakrone! — Josa, 14261-24

Živali

Beseda 1 Din, davka 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kanarček

zelenkaste barve mi je ušel. Naslov v vseh poslo- valnicah »Jutra«, 14232-37

Tudi za l. 1935

je vsak »Jutrove« naročnik zavarovan za primer smrtne nezgode pri »Jugo- slavije« zavarovalni družbi v Ljubljani

Pogol: točno plačevanje naročnine

Za jugoslovanski patent št. 9308 od 1. januarja 1932 na:

Postopek in priprava za kuhanje celu- loze in podobnih snovic

(»Verfahren und Einrichtung zum Kochen von Zellulose und ähnlichen Stoffen«) se iščejo kupci ali odjemalci licenc. Cenj. ponudbe na: inž. Milan SUKLJE, Ljubljana, Beethovnova ulica 2, 539-

Obrt

Beseda 1 Din, davka 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Entel-žur-plise

izvril ekspresno Matek & Mikeč, Ljubljana — poleg botela Štrukelj, 30-30

Stanovanje oddn

Beseda 1 Din, davka 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvosob. stanovanje

veliko, solčno, s veran- do, parketi in elektriko oddam. Cena 380 Din. — Naslov v vseh poslovalni- cah »Jutra«, 14191-27

Tri lepa garčonska stanovanja

v visokem pritličju, obto- ječe iz 2 sob in kopalnice, tik opere, se oddajo s avgustom. Knafljeva 19/11, 14243-21

Sobo odda

Beseda 1 Din, davka 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mirno in čisto sobo

s vse oekro, perilom itd. ugodno oddam dvema ali sedm. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«, 13836-28

„Čudež! tega kurjega očesa ni več!“

Saltrat Rodell, ta kisikova kopelj, omehča kurja očesa tako, da jih lahko odstranite s korenino vred. Za vedno so prenehale vse bolečine in nevarnosti. Saltrat Rodell izloča kisik ter ustvarja mlečno kopelj, ki odstranjuje kurja očesa, zdravi odrgnjena mesta ter odpravlja otekline v toliki meri, da lahko nosite obuvalo manjše številke. Saltrat Rodell se prodaja po neznatnih cenah v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Radio

Sreda, 19. junija
LJUBLJANA 12: Plošče. — 12.45: Poročila, vreme. — 13: Čas, obvestila. — 13.15: Plošče. — 14: Vreme, spored, borza. — 18: Plošče po željah. — 18.20: Pogovor s poslušalci. — 19: Rog igra g. Rrdnik. — 19.30: Nac. ura. — 20: Evaristične pesmi poje irnovski zbor. — 20.50: Kmečki trio. — 21.30: Čas, poročila, vreme, spored. — 22: Radio jazz.

Cetrtek, 20. junija.

LJUBLJANA 7.30: O zadržnem vnovče- vanju poljskih pridelkov (Trček Franc). — 8:20: Cerkevna glasba iz stolnice. — 9: Ver- sko predavanje (p. Čebulj). — 9.15: Čas, poročila. — 9.30: Svetnik sv. Evaristije. — 11: Po naših slovenskih stezicah (Vl. Re- gally — z besedo in pesmijo). — 12: Radijski orkester, vmes: čas, obvestila, harmoni- ka solo (g. Stanko). — 16: Koračnice na plo- ščah. — 16.15: Zenska ura. — 16.30: Pravi- ljna zvočna igra Zakleta Veronika. — 17.30: Plošče. — 19.30: Nac. ura. — 20: Tome: Missa de Angelis. — 21.30: Čas, poročila, vreme, spored, obvestila. — 22: Lah- ka glasba. — 23.30: Koncert z nebotičnika. BEOGRAD 20: Simfoničen koncert godbe kraljeve garde. — 22.20: Ples. — ZAGREB 12: Plošče. — 17.15: Kvarlet. — 20: Iz Beo- grada. — PRAGA 19.15: Lahka godba. — 21.15: Zborovski koncert. — 21.40: Ples. — VARSAVA 20: Simfoničen koncert. — 21: Cerkevna glasba. — DUNAJ 13.25: Orke- ster. — 16: Plošče. — 18: Subertiada. —

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem nazna- njamo tužno vest, da nas je za vedno zapustila naša ljuba mama, stara mama, tašča, sestra in teta, gospa

ANA OBLAK

roj. MAGISTER

dne 17. t. m. po kratki mukopolni bolezni.
Pogreb blage pokojnice bo v četrtek, dne 20. ju- nija 1935, ob ¼5. uri iz mrtvaške veže splošne bol- nice na pokopališče na Viču.

Ljubljana-Gornjigrad-Bar, dne 18. junija 1935.

Mirko, Stane, sinova; Rozi, Krista, hčeri; Fany, Tilka, sinahi; Valentin Karo, Adolf Vanda, zeta; vnuki in vnukinje, in ostalo sorodstvo. 5400

Umri je naš dobri oče, dedek, tast in brat, gospod

FRANCE RANT

šolski upravitelj v pokoju

Pogreb bo v četrtek, dne 20. junija, ob ¼5. uri popoldne iz hiše žalosti, Komenskega ulica 5, na okoliško pokopališče v Celju.

Celje-Metlika, št. Vid, dne 18. junija 1935.

5399 **Rodbina RANTOVA.**

Vsemogočni je poklical davi po dolgi in težki bolezni 50 let starega, previde- nega s tolažili sv. vere, dobrega soproga, zlatega očka in tasta, gospoda

Pavla Šimenca

vrtnarja in posestnika pri pokopališču Sv. Križ

Pogreb draglega pokojnika bo 20. t. m. ob 4. popoldne izpred hiše žalosti, Sv. Križ št. 53, na pokopališče k Sv. Križu.

Zalujoči:

MARIJA, soproga; STANKO, sin; PAVLA, poročena OGRIN, MARIJA, hčerk; MARIJA, mati; IVAN ŠIMENC, bratranec; RUDOLF OGRIN, uradnik KID, zet in ostalo sorodstvo. 5397